

DANMARKS EKSPORTRÅD
UDENRIGSMINISTERIET

Halvårlig orientering om WTO 2. halvår 2004

Halvårlig orientering om WTO

2. halvår 2004

Om WTO

Verdenshandelsorganisationen, World Trade Organisation (WTO), blev grundlagt den 1. januar 1995 som afløser for og udbygning af GATT (General Agreement on Tariffs and Trade). WTO arbejder for at skabe gennemsigtighed, forudsigelighed og ens behandling af alle medlemmer på de internationale markeder. WTO er den eneste globale organisation, der fastsætter og administrerer handelsregler mellem lande i verden. Organisationens handelsaftaler er bindende for medlemslandene, og WTO's domstolssystem kan idømme et land strafbold, hvis det overtræder reglerne.

Danmark i WTO

Danmark har som en lille og åben økonomi en væsentlig interesse i et internationalt, regelbaseret handelssystem. Alternativet er den stærkes ret. En god regulering af den globale økonomi forbedrer mulighederne for handel mellem lande, hvilket giver både mere handel og mere retfærdig handel. Det er til fordel for dansk økonomi, verdensøkonomien og udviklingslandene. I den sammenhæng er det vigtigt for Danmarks handelspolitiske interesser, at EU bruger sin internationale tyngde til at styrke de globale handelsregler.

I henhold til Beretning om Folketingets behandling af WTO-sager afgivet af Europaudvalget den 14. marts 1997 orienterer regeringen hvert halve år om de væsentlige sager, der forventes behandlet i WTO-regi.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	
• Doha-Runden tilbage på sporet	1
• Rammeaftale i Genève	2
2. Status for Doha-Runden	
• Landbrug	4
• Told og andre handelshindringer	6
• Handel med tjenesteydelser	8
• Særlige hensyn til udviklingslandene	10
• Beskyttelse af immaterielle rettigheder - TRIPs aftalen	13
• Handel, miljø og bæredygtig udvikling	16
• Arbejdstagerrettigheder i WTO/ILO	19
• WTO's tvistbilæggelse	20
• Anti-dumping og subsidier	22
• Fremtiden for Singapore-emnerne	23
3. Optagelse af nye medlemmer	26
4. Sager i WTO's tvistbilæggelsessystem	27
5. Grønland og Færøerne i WTO	29
6. Arbejdet i EU med WTO-sager og EU's 3. lands aftaler	30
Bilag	
Bilag 1:	WTO's struktur
Bilag 2:	Codex alimentarius
Bilag 3:	Rammeaftalen fra WTO's Generelle Råd, 27. juli-2. august 2004
Bilag 4:	Oversigt over WTO forhandlings- og arbejdsgrupper samt grupper og komiteer under handelsforhandlingskomiteen
Bilag 5:	WTO medlemmer og ansøgerlande
Bilag 6:	Beach Club samarbejdet

Appendiks

Redigering afsluttet den 17. november 2004

1. Indledning

Doha-Runden tilbage på sporet

Ved et møde i WTO's Generelle Råd d. 27. juli – 1. august 2004 i Genève lykkedes det WTO-landene at blive enige om en rammeaftale for forhandlingerne i Doha-Runden. Det muliggør videre forhandlinger frem til næste WTO-ministermøde, der finder sted i Hong Kong i december 2005. Rammeaftalen bringer Doha-Runden tilbage på sporet efter den resultatløse ministerkonference i Cancun i 2003. Rammeaftalen er trykt i sin helhed i bilag 3.

Doha-Runden

De væsentligste forhandlinger i WTO foregår i den såkaldte Doha-Runde. Handelsforhandlingerne blev igangsat i Doha (Qatar) i november 2001 for at skabe bedre betingelser for verdenshandlen. Som et særligt sigtepunkt skal Runden øge udviklingslandenes integration og muligheder i den globale økonomi. Derfor kaldes WTO-forhandlingerne også for Udviklingsrunden. Forhandlingerne drejer sig blandt andet om at mindske told- og andre handelsbarrierer for handel med varer og tjenesteydelser. Forhandlingerne er opdelt på en række områder, herunder varehandel, landbrug, tjenesteydelser, antidumping, miljø, handelslettelse (mindre toldbureaukrati), teknisk bistand samt særlige undtagelser for udviklingslandene. Der sigtes i forhandlingerne på, at man når et resultat til næste WTO-ministerkonference, som finder sted i Hong Kong i december 2005.

Hvad er på spil i Doha-Runden?

Der er tale om meget store gevinster, som kan høstes gennem WTO-forhandlingerne, både for den globale økonomi og for Danmark. Forud for Cancun-mødet i 2003 beregnede WTO, at fjernes alle barrierer for handel med varer i verden, vil det betyde en global velfærdsgevinst på op til 620 mia. USD om året. Heraf vil 40% komme udviklingslandene til gode. For Danmark har Udenrigsministeriet opgjort, at dansk eksport på 60 mia. kr. til lande uden for EU pålægges mere end 3 mia. kr. i told hvert år - nogle steder med meget høje toldsats. Dertil kommer al den eksport, der ikke finder sted på grund af den høje told. Ligeledes skal der til opgørelsen lægges eksport af tjenesteydelser, hvor handelsbarriererne typisk er af lovgivningsmæssig karakter.

1. Indledning

Rammeaftale i Genève

Rammeaftalen, som blev vedtaget af WTO's Generelle Råd den 1. august 2004 i Genève, omfatter en erklæring med fire bilag. De fire bilag vedrører landbrug, øget markedsadgang for andre produkter end landbrugsvarer, tjenesteydelser og handelslettelse. Aftalen har karakter af en ramme og et arbejdsprogram for de videre forhandlinger i Doha-Runden. Om alt går vel, vil der til Hong Kong-ministermødet i december 2005 foreligge en egentlig aftaletekst, som i detaljer udfylder den nu vedtagne ramme.

EU havde frem til Genève-mødet været den væsentligste drivkraft i Runden. I det samlede forhandlingsbillede frem til Genève-mødet havde EU og til dels USA overvejende været ene om at bevæge sig. Først med et fælles EU-USA landbrugsudspil i august 2003 op til Cancun-ministermødet. Dernæst i og efter Cancun vedrørende de såkaldte Singapore-emner (bl.a. investering og konkurrence), som EU måtte acceptere ikke at få inddraget som forhandlingsemner. Og endelig forud for Genève-mødet, hvor EU med et brev fra kommissærerne Lamy og Fischler i maj 2004 signalerede fleksibilitet vedrørende dels udfasning af al landbrugseksportstøtte dels med hensyn til Singapore-emnerne. Ingen andre lande kvitterede op til Genève-mødet med tilsvarende bevægelse.

Outreach - danske initiativer for at få Runden tilbage på sporet

Efter blokeringen af Doha-Runden ved ministermødet i Cancun i 2003 iværksatte Danmark en række såkaldte outreach-initiativer for at bidrage til, at WTO-forhandlingerne hurtigst muligt kunne komme tilbage på sporet. Især stod det efter Cancun klart, at der var behov for at styrke dialogen med udviklingslandene om emnerne på WTO's dagsorden. På den baggrund er man fra dansk side i færd med at arrangere et seminar og en ministerkonference i Afrika om handelspolitik. Seminaret og ministerkonferencen afholdes i Tanzania hhv. ultimo 2004 og primo 2005 og arrangeres i samarbejde med de andre nordiske lande. Som et andet initiativ har Danmark styrket WTO- og Doha-Rundedialogen med programsamarbejdslandene gennem handelspolitiske drøftelser i landenes hovedstæder.

Efter rammeaftalens indgåelse er man i WTO gået videre med at tage hul på de detaljerede forhandlinger. Den første del af disse drøftelser vil primært sigte på tekniske og mindre kontroversielle emner. Nøgleordet for det fortsatte arbejde vil være "balance", idet det gik på gang i teksten og under de hidtidige forhandlinger er understreget, at et af hovedformålene er at sikre den rette balance mellem de forskellige lande og landegrupperes interesser såvel inden for de enkelte afsnit som mellem disse afsnit. Det var således fremgang i forhandlingerne om landbrug, som netop ud fra balancehensynet skabte mulighed for enighed og fremdrift også på de øvrige områder.

Med rammeaftalen fra Genève må forhandlingerne i det videre forløb frem mod Hong Kong ministerkonferencen forudses at skifte karakter. Man kan sige, at hvor det hidtil

har drejet sig om at opstille ønsker, vil det i den videre fase dreje sig om at opstille løsninger.

Det hører samtidig med til billedet, at forløbet frem til december 2005 formentlig vil blive påvirket af en række internationale begivenheder. Således vurderes det i forhandlingsmiljøet, at WTO-drøftelserne først for alvor kan drives fremad hen i 2005, når administrationen i USA og den nye Kommission i EU har etableret deres forhandlingshold. Ligeledes forudses den amerikanske præsidents handelsforhandlingsbemyndigelse at skulle forlænges af USA's Kongres i første halvår 2005. I tillæg vil der i 2005 ske skift på posten som formand for WTO's Generelle Råd, ligesom der vil være valg til generaldirektørposten for WTO.

Det er endnu for tidligt at sige, hvor de præcise brudflader og løsninger ligger i den kommende tid. Men også i de videre forhandlinger vil EU spille en central rolle som drivkraft, og som brobygger mellem rige og fattige lande. Der må realistisk set forventes vanskelige forhandlinger om at udfylde Genève-rammeaftalen med præcise tal og datoer, og den generelle vurdering i forhandlingsmiljøet peger i retning af, at der ikke er garanti for, at en aftale kan nås ved Hong Kong-ministermødet i december 2005.

Handelspolitisk konference: Doha-Runden - hvor er vi på vej hen?

Udenrigsministeriet afholdte den 7. september 2004 en åben konference med det formål at tegne et øjebliksbillede af forhandlingssituationen i Doha-runden og de videre perspektiver for det videre forløb.

I debatpanelet deltog udenrigsminister Per Stig Møller, Claus Larsen-Jensen, MF, Socialdemokratiet, Mogens Peter Carl, generaldirektør ved EU-kommissionen, Jørgen K. Hansen, direktør i Dansk Industri, Klaus Bustrup, adm. Direktør i Landbrugsrådet og Christian Friis Bach, lektor ved den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. I konferencen deltog flere MF'er, repræsentanter fra flere organisationer og NGO'er samt forskere og borgere. Udenrigsministeriet søger med afholdelsen af sådanne offentlige møder at stimulere debatten om og åbenheden omkring WTO.

2. Status for Doha-Runden

Landbrug

Ny bevægelse i landbrugsforhandlingerne

På det Generelle Råds møde 1. august 2004 opnåedes der enighed om forhandlingsrammen for de videre Doha-forhandlinger. Landbrugsforhandlingerne overtog ikke overraskende den mest centrale rolle under disse forhandlinger, og det var først, da der var opnået enighed om landbruget, at de øvrige udestående forhandlingsemner faldt på plads. Hermed opnåede man det midtvejsresultat, som ikke lykkedes i Cancun i september 2003.

Aktivt EU-bidrag

At det lykkedes at få et forhandlingsgennembrud for midtvejsforhandlingerne i august var ikke nogen given sag. EU spillede – sammen med USA, Australien, Brasilien og Indien (den såkaldte FIPS-gruppe – ”Five Interested Parties”) - i perioden op til de afgørende forhandlinger en nøglerolle i at få Doha-forhandlingerne tilbage på sporet. I maj i år fremsatte handelskommissær Lamy og landbrugskommissær Fischler et vidtgående tilbud til de andre WTO-medlemmer. Tilbuddet omfattede blandt andet, at der ikke skulle kræves væsentlige forpligtelser af udviklingslandene i Doha-Runden. På landbrugsområdet var EU rede til endelig udfasning af al eksportstøtte. Udspillet om fleksibilitet, som gik langt ud over landbrug, blev også suppleret med en lang række bilaterale konsultationer og aktiv EU-deltagelse i uformelle møder.

Rammeaftalen

I rammeaftalen fra august på landbrugsområdet blev man enige om de overordnede målsætninger for nye forpligtelser indenfor de tre hovedområder (intern støtte, eksportstøtte og markedsadgang). Under intern støtte lægges der op til væsentlige reduktioner i det bundne niveau for den mest handelsforvridende støtte (Gul Boks). For anden produktionsafhængig støtte (Blå Boks) skal et loft forhandles. I forhold til eksportstøtte lægges der op til parallel udfasning af eksportsubsidier, disciplinering af eksportkreditter og handelsforvridende aktiviteter hos eksportorienterede statshandelsvirksomheder samt fødevarerbestand med kommercielle virkninger. Under markedsadgang lægges der blandt andet op til større reduktioner for høje toldsats, særlig behandling for følsomme produkter, toldfri adgang for produkter fra de mindst udviklede lande. For bomuldssektoren blev der endvidere – som ønsket af en række afrikanske lande - givet tilsagn om en prioriteret behandling indenfor rammerne af landbrugsforhandlingerne.

Boks om kasser
Gul kasse (amber box): Produktionsafhængig intern støtte
Blå kasse (blue box): støtte knyttet til produktionsbegrænsning, og undtaget fra reduktionsforpligtelsen i den gule kasse
Grøn kasse (Green box) Produktionsneutral støtte, undtaget fra reduktionsforpligtelsen.

Forhandlingerne vil i det kommende år skulle fortsætte på teknisk niveau i Genève. Rammeaftalen er som angivet ovenfor endnu ikke så detaljeret, og man vil derfor på en senere ministerkonference (formentlig i Hong Kong i december 2005) skulle træffe yderligere beslutninger om den konkrete udmøntning af rammeaftalen, dvs. modaliteter. I forhandlingerne vil det også skulle afklares, hvorledes man vil kunne tage særlige hensyn til udviklingslandene ("special and differential treatment") og de geografiske indikatorers status i de videre forhandlinger.

Alt i alt er forhandlingerne på landbrugsområdet længere fremskredne end på andre forhandlingsemner i Doha-Runden herunder industritold, tjenesteydelser, antidumping, handelslettelse m.v. I det kommende år udestår der meget teknisk arbejde og mange uformelle forhandlinger, inden man vil være klar til næste vanskelige fase i forhandlingerne.

Med juli/august-aftalen er der imidlertid etableret en ramme for forhandlingerne. Der er således skabt klarhed over, hvilke spørgsmål forhandlingerne skal behandle.

2. Status for Doha-Runden

Told og andre handelshindringer

Toldsatser er en hindring for den frie verdenshandel. Handel med ikke-landbrugsvarer udgør ca. 90 procent af verdenshandlen og ca. 70 procent af udviklingslandenes samlede varehandel. Formålet med Doha-Runden er at fjerne eller sænke toldsatser til et minimum. Det kan dog give udviklingslandene problemer.

Doha-forhandlingerne sigter mod at sænke og eventuelt afskaffe told og ikke-toldmæssige handelsbarrierer - herunder sænke høje toldsatser og fjerne toldekalering. Toldekalering indebærer, at varernes stigende forarbejdningsgrad medfører stigende toldsatser. Fjernelse deraf vil derfor være en stor fordel for industrialiseringsprocessen i mange lande. Det understreges i grundlaget for forhandlingerne, Doha Development Agenda (DDA), at disse skal dække alle vareområder, og at de skal sigte mod at fjerne handelsbarrierer for varer, som er af eksportinteresse for udviklingslandene og i øvrigt tage særligt hensyn til de mindst udviklede landes interesser.

Liberalisering af verdenshandlen i dansk interesse

Danmark er som en lille og åben økonomi afhængig af såvel gode eksport- som importmuligheder. Derfor har vi en naturlig interesse i, at verdenshandlen fortsat liberaliseres. Danmark arbejder især for bedre markedsadgang i de sektorer, hvor danske virksomheder har særlige interesser, ekspertise og konkurrencefordele. Et højt dansk ambitionsniveau i WTO's forhandlinger om markedsadgang for ikke-landbrugsvarer omfatter også særlig hensyntagen til udviklingslandene og deres fortsatte integration i verdensøkonomien. Det skal ske gennem bedre markedsadgang for deres varer til markederne i de udviklede lande og gennem bedre betingelser for handel indbyrdes mellem udviklingslandene.

Aftalen om rammerne for de videre forhandlinger, som det lykkedes WTO-medlemmerne at blive enige om ved mødet i WTO's Generelle Råd den 27. juli - 1. august 2004 i Genève, indeholder følgende principper om markedsadgang for ikke-landbrugsvarer:

- Stigende toldnedsættelse jo højere tolden er på en vare. Skal som udgangspunkt gælde for alle varer. Aftalen åbner desuden op for fjernelse eller særlig store toldnedsættelser for udviklingslandenes vigtigste eksportvarer.
- Særlig hensyn til udviklingslandene i form af længere gennemførelsesperioder og mindre krav til toldnedsættelser.
- De mindst udviklede lande fritages fra at nedsætte deres told. I stedet forventes de at fastlåse deres toldsatser for at fremme gennemsigtighed og forudsigelighed i deres toldregimer.

- Både i- og ulande opfordres til, i lighed med EU's "Everything But Arms"-initiativ, at give told- og kvotefri adgang for alle produkter fra de mindst udviklede lande – dog ikke våben.

Rammeaftalen fra Genève er mindre konkret med hensyn til tekniske handelshindringer. I aftalen understreges områdets vigtige betydning i de samlede forhandlinger om øget markedsadgang og WTO-landene opfordres til at intensivere forhandlingerne. Behovet for særlig hensyntagen til udviklingslandene fremhæves i den forbindelse.

EU foreslår nedsættelse af told på de vigtigste varer

EU har fremlagt et forslag om generelt at sænke toldsatsene med særligt fokus på udviklingslandenes behov. Ifølge forslaget skal de højere toldsatser reduceres relativt mere end de lavere satser, hvilket vil indsnævre spændet mellem høje og lave toldsatser. EU foreslår særligt store toldnedsættelser for udviklingslandenes vigtigste eksportprodukter - herunder tekstiler - samt begrænset brug af toldeskalering, hvor varernes stigende forarbejdningsgrad medfører stigende toldsatser. Målet med de to forslag er at forbedre udviklingslandenes muligheder for at udvikle vareproduktion med højere værditilvækst. EU's forslag tager også hensyn til de indbyrdes forskelle mellem udviklingslandene og ønsket om at tage særligt hensyn til de mindst udviklede udviklingslande. Forslaget indebærer således, at toldnedsættelser og tidsplanen for deres indførelse kan variere alt efter de enkelte landes udviklingstrin.

USA vil fjerne al told i 2015

Blandt de fremlagte forslag om at gennemføre toldreduktioner har USA, som det mest vidtgående, foreslået en to-trins model, der først nedsætter alle toldsatser til maks. 8 pct. i 2010 for derefter i 2015 helt at afskaffe al told. USA's mål om en fuld afskaffelse af al told møder modstand fra specielt udviklingslandene, der har de højeste toldsatser og dermed kan opleve et faldende provenu for staten, hvis al told bortfalder. Udviklingslandene frygter, det vil fratage dem én af deres største skattekilder og desuden fjerne den toldmæssige særbehandling, som disse lande i dag får i form af fordelagtig – og ofte toldfri – markedsadgang for eksport af deres varer til markederne i de udviklede lande.

Toldeskalering og toldanomali

EU's aftaler om handel med en række lande og landegrupper omfatter forarbejdede varer. Normalt er disse aftaler baseret på toldeskalering. Det betyder, at toldsatsene stiger desto mere forarbejdet en vare bliver. I nogle tilfælde er der imidlertid tale om det modsatte. Det kaldes toldanomali. F.eks. er der således for en række fiskerivarer, især hvidfisk, et misforhold mellem størrelsen af den told, som pålægges henholdsvis råvarer og forarbejdede fiskevarer (halv- og helfabrikata). Det betyder, at råvaren er relativt dyrere i forhold til den forarbejdede fisk. Det misforhold svækker de europæiske forarbejdningsevnes konkurrenceevne overfor konkurrenter fra tredjelande, der har fri adgang til råvarer og opnår fordelagtig toldmæssig adgang til EU-markedet for deres forarbejdede fiskevarer.

2. Status for Doha-Runden

Handel med tjenesteydelser

EU har presset på for mere indhold

Forhandlingerne på området for tjenesteydelser foregår ved, at alle lande skal fremlægge et tilbud om, hvor man kan give mere markedsåbning, samt krav om, hvor man ønsker markedsåbning hos andre. EU har i foråret 2003 fremlagt sit tilbud i forhandlingerne. I alt har omkring 40 lande indtil nu givet tilbud, heraf godt 10 udviklingslande. Omfanget af tilbuddene er relativt beskedent. Det er den generelle vurdering i forhandlingsmiljøet, at EU's tilbud er det mest substantielle, der er fremlagt. Ligeledes har mange lande, også blandt de toneangivende i forhandlingerne, slet ikke har fremlagt noget tilbud. Dog hører det med til billedet, at bortset fra udeblevne tilbud fra visse toneangivende udviklingslande, kommer de afgivne tilbud fra lande, der står for en betydelig del af verdenshandlen med tjenesteydelser. Med baggrund i det lave niveau for mange tilbud blev det ved mødet i WTO's Generelle Råd i juli-august 2004 besluttet, at landene senest den 1. maj 2005 skal fremlægge nye tilbud.

Tilbud og krav

EU og Danmark har store interesser inden for handel med tjenesteydelser. EU har derfor dels stillet krav til størstedelen af WTO's medlemmer, dels fremlagt det formentlig mest substantielle tilbud blandt deltagerne i forhandlingerne. EU's tilbud indeholder ikke elementer, der kan underminere offentlige tjenesteydelser eller de enkelte medlemmers ret til at regulere tjenesteydelser. EU har heller ikke afgivet tilbud inden for sundhed, uddannelse eller audiovisuelle ydelser. EU har søgt at imødekomme udviklingslandene ved at tilbyde en række forbedringer i adgangen til at opnå ret til midlertidigt arbejdsophold i EU. Disse vedrører blandt andet kontraktmedarbejdere, forretningsbesøg for selvstændige erhvervsdrivende og medarbejdere, der overflyttes internt mellem to afdelinger i samme koncern.

Modsvarende har EU modtaget krav fra en del af de øvrige WTO-medlemmer. Kravene varierer betydeligt i omfang og detaljeringsgrad afhængig af landet og dets konkrete kommercielle interesser. Andre lande har stillet krav til EU om yderligere liberalisering i næsten alle servicesektorer. Der er modtaget lige så omfattende krav fra nogle udviklingslande, som der er fra store industrilande. Udviklingslandenes væsentligste interesse ligger i at få bedre markedsadgang inden for det såkaldte "Mode 4", som omfatter midlertidig personbevægelse. Det er for eksempel kortere udstationeringer af konsulenter til at løse kontraktopgaver. EU har søgt at imødekomme udviklingslandene med et tilbud på området og ved at graduere sine krav efter landenes udviklingsniveau - for de mindst udviklede lande med fokus på infrastruktur.

Opfølgning på Uruguay-Runden

Doha-Rundens forhandlinger om tjenesteydelser var en del af den "indbyggede dagsorden" fra Uruguay-Rundens (1986-1994) afsluttende ministerkonference i Marrakesh i april 1994. Her blev det besluttet, at der i januar 2000 skulle indledes forhandlinger om en liberalisering af handlen med tjenesteydelser. Doha-erklæringen gav forhandlingerne

et vigtigt skub fremad ved i paragraf 15 at bekræfte, at tjenesteydelsesforhandlingerne indgik i den ny Doha-Runde og ved at beslutte, at WTO's medlemmer skulle fremlægge krav til hinanden om markedsadgang på tjenesteydelsesområdet senest den 30. juni 2002 og tilbud om, hvad man kunne yde hinanden senest den 31. marts 2003. Efter at både krav og tilbud var fremlagt, gik de egentlige forhandlinger i gang. Tjenesteydelserne er et af de mere tekniske forhandlingsemner i Doha-Runden. Det betyder blandt andet, at der på området sker særlig fordelagtig behandling af udviklingslande, og at behovet for teknisk assistance for udviklingslandenes deltagelse generelt er anerkendt.

Søfart er af særlig dansk interesse

Inden for tjenesteydelser er søfart et område af særlig dansk interesse. Efter Uruguay-Runden i 1994 forhandlede man videre på de enkelte områder, heriblandt søfarten. Forhandlingerne endte dog uden resultat og blev derfor udsat. Her blev søfart indbygget i dagsordenen og skulle forhandles på linje med andre tjenesteydelsesområder. EU har inkluderet søfart i næsten alle sine krav til tredjelande og genfremsat et tilbud fra 1996 med to nye elementer, hvor EU har store interesser. EU vil give ret til omplacering af egne tomme containere og ret til såkaldt *feederings** af egen international last. Det er for dansk søfart af betydning, at de to nye elementer er inkluderet i EU's tilbud. Det skyldes muligheden for, at EU-landene får adgang til at udføre *feederings* på store og voksende markeder med lange kyststrækninger i f.eks. Kina, Indien og USA.

* ”Feederings” dækker mindre ”fødeskibes” transport mellem flere havne i det samme land, for at opsamle last til et moderskib eller aflevere last fra moderskibet.

2. Status for Doha-Runden

Særlige hensyn til udviklingslandene

Bistand til at hjælpe udviklingslandene, herunder særligt de mindst udviklede, med at udnytte de regler og aftaler, som man bliver enige om i WTO-regi, er nødvendig for at sikre udviklingslandene en plads i verdenshandlen.

Udviklingslandene skal have hjælp til at implementere nye aftaler. Det har WTO-medlemmerne forpligtet sig til, og det er nu et selvstændigt forhandlingsemne i Doha-Runden. Uden hjælp, teknisk bistand og særregler for implementering af de aftaler, man bliver enige om i WTO-regi, har udviklingslandene vanskeligt ved at indføre nye regler og bestemmelser og udnytte de regler, der er til deres fordel.

Implementeringsspørgsmålet fik derfor en central placering i WTO's forhandlinger ved ministerkonferencen i Doha i 2001. Ifølge udviklingslandene giver WTO's arbejde for at liberalisere verdenshandlen dem især to problemer. Det første er, at en del af de forpligtelser, som udviklingslandene har påtaget sig, medfører store byrder for dem og bør udskydes. Det andet problem er, at de udviklede lande selv har en mangelfuld implementering af visse bestemmelser – især de bestemmelser, der skal sikre udviklingslandene en særlig og differentieret behandling (Special and Differential Treatment, SDT). WTO-aftalerne indeholder en lang række særbestemmelser om markedsadgang, regelundtagelser og forlængede implementeringsfrister for udviklingslandene. Bestemmelserne er i vid udstrækning ikke-juridisk bindende hensigtserklæringer, som Doha-erklæringen har pålagt WTO-landene at gøre mere præcise, effektive og operative.

En række udviklingslande har på denne baggrund fremlagt næsten 90 konkrete forslag. Selvom EU sammen med USA, Canada og Japan fremsatte en række alternative forslag om SDT kunne parterne kun enes om mindre end 30. Derfor opgav man at blive enige om særbestemmelser og regelundtagelser for udviklingslandene inden for den først fastsatte tidsfrist, 31. december 2002. Der hersker fortsat usikkerhed om, hvorledes SDT-problematikken gribes an i de videre forhandlinger.

Særregler afskaffes med tiden

De udviklede lande anser særregler for at være et middel til at integrere udviklingslandene i verdensøkonomien, hvor målet er et handelssystem med ens regler for alle. Særregler er derfor midlertidige undtagelser, der bør udfases i takt med, at udviklingslandene når højere udviklingstrin. Særregler skal fortrinsvis tilgodese de udviklingslande, der har størst behov for det.

Heroverfor står udviklingslandene, der ønsker at forhandle mere effektive og bindende særregler ind i de enkelte WTO-aftaler. I deres øjne dækker Doha-mandatet kun, at de såkaldte SDT-bestemmelser skal revideres, og at man senere eventuelt kan vende tilbage til spørgsmålet om differentiering og udfasning. En gruppe store udviklingslande anført af Indien og Brasilien, der ikke vil kunne nyde godt af SDT-bestemmelser til særlig gavn for de mindst udviklede udviklingslande, modsætter sig generelt en sådan differentiering.

EU har fremsat en række forslag på området, der imidlertid går længere end, hvad USA, Canada og Japan har kunnet tilslutte sig. Sigtet er, at udviklingslandene snarest muligt integreres fuldt og helt i det multilaterale handelssystem med den indgangsvinkel, at imødekommelser på SDT vil være nødvendige for at kunne engagere udviklingslandene i de emner, som er af særlig interesse for industrilandene og EU.

Nødvendigt med teknisk bistand

Doha-erklæringen understreger, at bistand på handelsområdet skal ydes med henblik på at sætte udviklingslandene i stand til at udnytte fordelene af et åbent verdenshandelssystem med faste regler og aftaler. For at nå målet vil den tekniske bistand til udviklingslandene skulle omfatte forhandlingstræning, teknisk bistand til national implementering af de indgåede aftaler og bistand til at udnytte den øgede markedsadgang.

Umiddelbart efter ministerkonferencen i Doha i efteråret 2001 besluttede man at fordoble WTO's træningskapacitet og at øge WTO-sekretariatets ressourcer på området. Desuden aftalte man at oprette "Doha Development Agenda Global Trust Fund". Medlemsbidragene for 2002 muliggjorde, at WTO-sekretariatet var i stand til mere end at fordoble sin tekniske bistand i forhold til 2001. Hertil kommer, at WTO – sammen med Verdensbanken, IMF, UNDP, UNCTAD og Det Internationale Handelscenter, ITC – aktivt deltager i det såkaldte "Integrated Framework" (IF), som arbejder for at indarbejde handelsrelateret bistand i de mindst udviklede landes egne fattigdomsbekæmpelsesstrategier. På tilsvarende vis samarbejder WTO, UNCTAD og ITC om at fremme handelsrelateret teknisk bistand i Afrika via det såkaldte JITAP-initiativ (Joint Integrated Trade Assistance Programme).

Selvom handelsrelateret bistand af langt de fleste lande anses for ikke at være tilstrækkeligt til at sikre, at udviklingslandene bliver integreret i verdenshandelssystemet, er bistanden en nødvendig del af bestræbelserne på at øge udviklingslandenes muligheder for at drage nytte af den markedsadgang, de har og vil kunne få. Forøgelsen af den handelsrelaterede bistand vil desuden kunne medvirke til at engagere udviklingslandene yderligere i WTO-forhandlingerne generelt.

Offensiv dansk indsats

Danmark har været blandt de mest aktive i bestræbelserne for at fremme ydelsen og effektiviteten af multilateral handelsrelateret bistand til udviklingslandene. I oktober 2002 vedtog Regeringen en strategi for en samlet dansk indsats for handel og udvikling, og på dansk opfordring fremlagde Europa-Kommissionen i september 2002 en samlet redegørelse for EU's politik på området. Derefter opfordrede Rådet Kommissionen til at arbejde videre med at integrere handelspolitikken i udviklingspolitikken og omvendt styrke hensynet til udviklingslandene i handelspolitikken samt sikre den fornødne sammenhæng i EU's indsats og politik på området. Danmark yder betydelige frivillige bidrag til handelsrelateret bistand gennem WTO og en række andre organisationer. I 2004 er Danmarks multilaterale handelsrelaterede bistand på i alt 45 mio. kr. - næsten det dobbelte af året før.

Danmark er en aktiv bidragsyder til bestræbelserne på at øge de mindst udviklede udviklingslandes deltagelse i verdenshandlen. Danmark er således blandt initiativtagerne til IF for handelsrelateret bistand. IF's primære mål er at integrere handelshensyn i de mindst udviklede udviklingslandes nationale udviklingsstrategier. Danmark deltager desuden meget aktivt i bestræbelserne på at effektivisere og samordne den internationale handelsrelaterede bistand. Ikke mindst det danske formandskab for IF's styrekomité er af betydning i denne forbindelse.

Indsats rettet mod de mindst udviklede lande

Særlig hensyntagen til de mindst udviklede lande er en vigtig del af stort set alle forhandlinger under Doha-Runden. Doha-erklæringen omtaler disse udviklingslandes særlige behov og interesser i 21 paragraffer. I paragraf 42 forpligter WTO-medlemmerne sig eksempelvis til at øge de mindst udviklede landes markedsadgang, give deres eksportvarer told- og kvotefri markedsadgang, fremme af deres WTO-optagelse og yde dem teknisk handelsrelateret bistand.

Med hensyn til told- og kvotefri markedsadgang for produkter fra de mindst udviklede lande vedtog EU allerede i februar 2001 det såkaldte "Everything But Arms" initiativ, som man i WTO har opfordret andre industrialiserede lande til at følge. En række lande har efterhånden fulgt EU's eksempel. Det er desuden lykkedes at nå til enighed om retningslinjer for hurtigere og mere smidig WTO-optagelse af mindst udviklede lande.

Små økonomier

En særlig opgave på Doha-dagsordenen er at undersøge små økonomiers udenrigshandel. Ifølge paragraf 35 skal dette arbejde resultere i anbefalinger til at sikre en bedre integration af små og sårbare økonomier i verdensøkonomien. Arbejdet vedr. små økonomier blev først igangsat i WTO's Handel og Udviklingskomité i foråret 2003. Der foreligger endnu ikke konkrete resultater af komitéens arbejde.

2. Status for Doha-Runden

Beskyttelse af immaterielle rettigheder - TRIPs aftalen

TRIPs forhandlingerne fokuserer i øjeblikket særligt på sikring af billig kopimedisin til udviklingslandene, patentering af levende materiale, traditionel viden, genetiske ressourcer samt beskyttelse af geografiske betegnelser.

Hvad er TRIPs-aftalen?

TRIPs-aftalen (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights, TRIPs) opstiller på internationalt plan mindstekrav til landenes beskyttelse af immaterielle rettigheder herunder patenter, varemærker og designs. TRIPs-aftalen er en afgørende milepæl i bestræbelserne på at højne og harmonisere beskyttelsen af immaterielle rettigheder på verdensplan. For at sikre målsætningerne i TRIPs-aftalen har WTO nedsat et råd for Handelsrelaterede aspekter af Intellektuelle Ejendomsrettigheder. Rådets arbejde består især i at gennemgå de nationale lovgivninger om immaterialret med henblik på at sikre gennemførelsen af TRIPs-aftalens minimumsbestemmelser.

TRIPs-aftalen sikrer billig medicin til udviklingslandene

TRIPs-aftalen giver udviklingslandene mulighed for at producere og benytte livsvigtig kopimedisin, men i praksis har det vist sig vanskeligt for udviklingslande uden egen medicinproduktion at udnytte reglerne. Op til ministerkonferencen i Doha stillede en række udviklingslande derfor spørgsmålstegn ved værdien af TRIPs-aftalen på dette område. Aftalen blev kritiseret for at forhindre udviklingslandene i at nyde godt af videnskabelige fremskridt på sundhedsområdet. Doha-erklæringens paragraf 17 understreger derfor behovet for, at TRIPs-aftalen gennemføres på en måde, der fremmer folkesundheden. Der blev desuden vedtaget en særlig erklæring om TRIPs og offentlig sundhed. Erklæringen pegede på problemerne med HIV/AIDS, tuberkulose, malaria og andre epidemier. TRIPs-rådet blev pålagt inden udgangen af 2002 at foreslå principper for import af livsvigtig kopimedisin produceret på tvangslicenser. Den 30. august 2003 nåede TRIPs-rådet efter langvarige forhandlinger til enighed om disse principper. Beslutningen giver mulighed for under visse betingelser at udstede tvangslicens til produktion i et 3. land med efterfølgende eksport af livsvigtig kopimedisin til et land, der ikke selv er i stand til at producere den pågældende medicin.

Formanden for WTO's Generelle Råd formulerede en særskilt udtalelse, som skulle imødekomme de WTO medlemmer - i den sidste forhandlingsfase alene USA - som frygtede, at beslutningen ville svække patentbeskyttelsen. Erklæringens fortolkningsbidrag understreger, at aftalen skal anvendes i "god tro" til sundhedsmæssige formål og ikke må anvendes til at opnå industripolitiske eller kommercielle formål. Det påpeges desuden, at det er vigtigt at sikre, at kopimedisin ikke kommer i de forkerte hænder.

Beslutningen af 30. august 2003 er en midlertidig undtagelse fra TRIPs-aftalen. Ifølge beslutningen skulle TRIPs-rådet senest ved udgangen af 2003 tage fat på at ændre afta-

len, der skulle vedtages inden seks måneder. Det angives udtrykkeligt, at aftaleændringer skal basere sig på beslutningen.

Formanden for TRIPs-rådet har indledt sonderinger med WTO-medlemmerne med henblik på at gennemføre ændringen af TRIPs-aftalen. En række udviklingslande har i den forbindelse givet udtryk for ønsker om genforhandling af dele af beslutningen, mens USA på den anden side tilstræber en løsning, der vil mindske den relative værdi af beslutningen i forhold til formandskabserklæringen.

EU ønsker ikke at genoptage den substansdiskussion, der blev afsluttet med beslutningen af 30. august 2003, men foretrækker en ændring i tråd med indholdet af beslutningen. Samtidig finder EU, at formandskabserklæringens værdi som fortolkningsbidrag ikke bør mindskes med en formalisering af beslutningen. På grund af de langvarige drøftelser, var det ikke muligt for TRIPs-rådet at afslutte behandlingen af spørgsmålet inden fristen 1. juli 2004. TRIPs-rådet arbejder nu frem mod en ny frist, der er sat til slutningen af marts 2005. I praksis påvirker udsættelsen dog ikke den internationale regulering af spørgsmålet, da den midlertidige beslutning fortsat vil gælde, indtil TRIPs-aftalen ændres. I EU-landene implementeres loven gennem en forordning, som forventes færdiggjort inden for tidsfristen.

Forebyggelse af bio-pirateri samt beskyttelse af genetiske ressourcer og traditionel viden

En lang række udviklingslande mener, at TRIPs-aftalens bestemmelser om patentering af levende materiale (artikel 27, 3(b)) risikerer at undergrave Biodiversitets-konventionens beskyttelse af genetiske ressourcer samt oprindelige folks og lokalsamfunds metoder og viden. En bestemmelse i Konventionen siger, at oprindelseslandet skal give samtykke til et andet lands udførsel og udnyttelse af genetiske ressourcer. De pågældende udviklingslande mener ikke, at TRIPs-aftalen i tilstrækkelig grad beskytter dem mod, at et andet land udøver "bio-pirateri" ved at tage patent på opfindelser baseret på materiale eller viden om materialet fra deres land. Modsat denne holdning står en række industrilande fast på, at Biodiversitets-konventionen og TRIPs-aftalen regulerer forskellige områder og derfor bør ses uafhængigt af hinanden.

EU er fortalende for, at Biodiversitets-konventionen og TRIPs-aftalen kommer til at understøtte hinanden, så TRIPs-aftalen er med til at forebygge "biopirateri". EU har foreslået, at en patentansøger ved indgivelse af sin patentansøgning skal bekendtgøre den geografiske oprindelse af den genetiske ressource eller traditionelle viden, der indgår i opfindelsen. EU vil fremsætte et egentligt forslag herom i Verdensorganisationen for Immaterielret (WIPO) i november 2004. EU har også støttet, at der udvikles en international model for beskyttelse af traditionel viden. Endelig har EU foreslået, at dele af det tekniske arbejde med at udforme nye regler flyttes til WIPO, der i højere grad besidder den fornødne baggrundsviden på området. Dette forslag har toneangivende udviklingslande dog indtil nu afvist.

Beskyttelse af geografiske betegnelser

Doha-erklæringens paragraf 18 pålagde TRIPs-rådet at afslutte forhandlinger om etablering af et multilateralt register for geografiske betegnelser for vin og spiritus inden ministerkonferencen i Cancun. Rådet blev samtidig pålagt at forhandle og inden udgangen af 2002 at rapportere om muligheden for at udstrække den udvidede beskyttelse af geografiske betegnelser til at omfatte andre områder end vin og spiritus.

EU har støttet etableringen af et internationalt register for vin og spiritus og en udstrækning af den udvidede beskyttelse af geografiske betegnelser til at gælde for andre områder og produkter end vin og spiritus. EU's holdning møder stærk modstand fra især USA og Australien, mens udviklingslandene er delt i to lejre. TRIPs-rådet nåede derfor ikke til enighed ved udgangen af 2002, hvor fristen for drøftelserne udløb. Trods fristens udløb betragter EU fortsat ikke emnet som færdigbehandlet. Men ved udgangen af 2003 besluttede EU at forholde sig mere fleksibelt på dele af området.

2. Status for Doha-Runden

Handel, miljø og bæredygtig udvikling

EU vil fremme miljøhensyn

I Doha lykkedes det EU at få sat handel og miljø på dagsordenen for forhandlingsrunden. Som led i Doha-Rundens overordnede målsætning indeholder paragraf 6 en bestemmelse om, at handel, miljø og bæredygtig udvikling skal understøtte hinanden. I paragraf 31 fastslås det derfor, at WTO-medlemmerne skal igangsætte forhandlinger om:

- Forholdet mellem eksisterende WTO-regler og handelsbestemmelserne i multilaterale miljøaftaler (MEA'er).
- Procedurer for informationsudveksling og observatørstatus mellem de multilaterale miljøaftalers sekretariater og de relevante WTO-komitéer.
- Liberalisering af handlen med miljøvarer og -tjenesteydelser gennem reduktion af told- og ikke-toldmæssige barrierer for miljøprodukter.

Desuden skal WTO's Komité for Handel og Miljø (CTE) ifølge paragraf 32 især rette opmærksomheden mod:

- Miljøbestemmelsernes effekt på markedsadgangen for især udviklingslandene – navnlig de mindst udviklede lande (LDC'erne).
- Miljørelevante bestemmelser i TRIPs-aftalens afsnit om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder.
- Miljømærkningsbestemmelser. Komitéens arbejde skal klargøre behovet for at præcisere relevante WTO-bestemmelser.

Endelig skal Komitéen for Handel og Miljø (CTE) og Komitéen for handel og udvikling gennem hele Doha-Runden identificere og debattere miljø- og udviklingsaspekter for at bidrage til, at ønsket om en bæredygtig udvikling afspejles i det samlede resultat af Doha-Runden.

To forskellige grundsyn

Forhandlingerne om emnerne har imidlertid båret præg af, at der først skal nås til enighed om miljøspørgsmålene under paragraf 31 ved Doha-Rundens afslutning. Derfor er der indtil nu kun sket begrænsede fremskridt. EU's forsøg på at drive forhandlingerne på området fremad har stået relativt isoleret bortset fra støtte fra de 10 nye EU-medlemslande samt Norge, Schweiz og Japan. Bestræbelserne har mødt modstand fra udviklingslande, der mener, at øget miljøhensyn i WTO-reglerne vil bane vejen for "grøn protektionisme". Tilsvarende ser lande som USA, Australien og New Zealand en fare for, at miljøbestemmelser kommer til at fungere som barrierer for øget markedsadgang til det europæiske marked.

Forhandlingerne i Komitéen for Handel og Miljø har hidtil primært fokuseret på forholdet mellem eksisterende WTO-regler og handelsbestemmelserne i de multilaterale miljøaftaler, herunder forhandlingsmandatets rækkevidde og hvordan de videre forhandlinger bør tilrettelægges.

I spørgsmålene tegner der sig indtil nu to hovedfronter. En landegruppe, oprindeligt modstander af overhovedet at gøre handel og miljø til et forhandlingsemne, anført af Australien, USA og de delvist industrialiserede udviklingslande. Gruppen mener, at et begrænset antal multilaterale miljøaftaler bør gennemgås systematisk for at afklare, om de i forhold til WTO-reglerne har givet anledning til konkrete handelskonflikter eller implementeringsproblemer. Landegruppen ønsker kun at overveje forhandling, hvis gennemgangen peger på konkrete konflikter, og understreger samtidig, at et forhandlingsresultat ikke må ændre på WTO-regelsættets nuværende rettigheder og forpligtelser.

En anden landegruppe under ledelse af EU finder det nødvendigt at nå et forhandlingsresultat, som bidrager til, at handel og miljøregler i højere grad understøtter hinanden. EU argumenterer derfor for en analyse, der kan fastslå typer af handelsbestemmelser i de multilaterale miljøaftaler, som WTO bør respektere.

Definition af miljøprodukter

Forhandlingerne i Komitéen for Handel og Miljø om liberalisering af handlen med miljøprodukter har hidtil fokuseret på at fastslå en definition af miljøprodukterne. Det grundlæggende spørgsmål er, om det er muligt at udarbejde en udtømmende liste over produkter, der ud fra deres anvendelse kan betegnes som miljøprodukter – for eksempel produkter til at fjerne forurening eller udnytte vedvarende energikilder. Der er fremlagt flere forslag til lister over miljøprodukter. I den forbindelse forsøger EU at få udvidet definitionen af miljøprodukter til at omfatte produkter med en miljømæssig forsvarlig livscyklus. Hermed søger EU blandt andet at imødegå udviklingslandenes modstand mod aftaler på området.

EU's holdning er, at en udvidet definition i høj grad vil forøge disse landes muligheder for at få produkter identificeret som miljøvenlige. EU arbejder i det hele taget for at liberalisere handlen med så mange miljøvenlige varer og tjenesteydelser som muligt.

EU vil fremme miljøhensyn

Trods lange drøftelser er der endnu ikke enighed om, hvorvidt miljødagsordenen for Doha-Runden skal medtage de tre emner i paragraf 32 – miljøbestemmelsernes effekt på markedsadgangen for især udviklingslandene, miljørelevante bestemmelser i TRIPs-aftalen og miljømærkningsbestemmelser. Af frygt for at få begrænset deres nuværende markedsadgang tegner der sig udbredt modstand blandt udviklingslande og visse udviklede lande mod at tage fat på forhandlinger om regler for ikke-diskriminerende miljømærkning. Spørgsmålet om paragraf 32-emnernes inddragelse i de egentlige forhandlinger skulle have været løst under ministerkonferencen i Cancun, men udestår fortsat selv efter mødet i WTO's Generelle Råd i juli-august 2004.

EU har understreget, at miljøhensyn ikke må misbruges til skjult protektionisme, men derimod skal fremme handel, udvikling og miljø. Danmark har gennem lang tid arbejdet aktivt for, at EU fremmer miljøhensyn i WTO-forhandlingerne. Det danske udgangspunkt er, at handel, miljøbeskyttelse og bæredygtig udvikling indbyrdes skal understøtte hinanden uden at belaste udviklingslandene med unødige handelshindringer. Det er for-

sat den danske regerings mål at nå positive resultater på WTO's forhandlinger om handel og miljø. Hertil kommer ønsket om at få igangsat forhandlinger om paragraf 32-emnerne – miljøbestemmelsernes effekt på markedsadgangen for især udviklingslandene, miljørelevante bestemmelser i TRIPs-aftalen og bestemmelser for miljømærkning.

Europa-Kommissionen gennemfører bæredygtighedsvurderinger (Sustainable Impact Assessments) af såvel den samlede Doha dagsorden som de enkelte regionale handelsliberaliseringsaftaler, hvor EU deltager. Analysens formål er at identificere direkte økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser i såvel EU som de øvrige lande omfattet af aftalerne, og at identificere mulige afhjælpende foranstaltninger. Det er Kommissionens hensigt, at de identificerede afhjælpende foranstaltninger for så vidt angår udviklingslandene skal indgå i de videre drøftelser med disse lande i prioriteringen af den handelsrelaterede udviklingsbistand. For så vidt angår de direkte økonomiske, sociale og miljømæssige konsekvenser, er det Kommissionens intention, at disse skal indgå som basis for EU's forhandlinger på de enkelte områder og regioner.

2. Status for Doha-runden

Arbejdstagerrettigheder i WTO/ILO

Arbejdstagerrettigheder er ikke et selvstændigt emne på Doha-Rundens dagsorden.

I Doha-erklæringens paragraf 8 bekræfter WTO-landene deres erklæring fra WTO- ministerkonferencen i Singapore i 1996 vedr. internationale arbejdstagerrettigheder og tager arbejdet i International Labour Organisation (ILO) om globaliseringens sociale dimension til efterretning. Doha-erklæringen henviser arbejdet med internationale arbejdstagerrettigheder til ILO – FN's internationale arbejdsorganisation, og trods en ihærdig indsats lykkedes det ikke Danmark og EU at få gjort handel og arbejdstagerrettigheder til et forhandlingsemne ved Doha-Runden. Derfor er ILO i dag det centrale forum for diskussionens placering i globaliseringsprocessen, mens handel og arbejdstagerrettigheder er udelukket som et selvstændigt emne på Doha-Rundens dagsorden.

Resultatet af arbejdet i ILO forelå i februar 2004 i form af en rapport med titlen 'A Fair Globalization; Creating opportunities for all'. Rapporten drager en række omfattende, langsigtede konklusioner om, hvorledes sociale aspekter bedst kan inddrages i globaliseringsprocessen inden for de enkelte lande i samarbejde med det civile samfund, arbejdsmarkedets parter, internationale parlamentariske forsamlinger og organisationer som Bretton Woods-institutionerne og FN-organisationerne samt WTO. Blandt rapportens handelsrelaterede anbefalinger er, at handelsforvridende statsstøtte til især landbruget hurtigt bør udfases, at fastsættelse af tekniske standarder bør ske med større deltagelse af udviklingslandene, at WTO's SDT-bestemmelser markant bør styrkes, at et multilateralt forum bør udarbejde en ramme for bestemmelser om konkurrencepolitik og udenlandske direkte investeringer og at afbalancerede regler for handel og kapitalbevægelser bør komplementeres af afbalancerede regler for grænseoverskridende personbevægelser og øget respekt for fundamentale arbejdstagerrettigheder.

Uformelle drøftelser i EU-kredsen tyder foreløbig på, at medlemslandene generelt hilser rapporten velkommen som et væsentligt bidrag til at styrke globaliseringens positive effekter.

2. Status for Doha-Runden

WTO's tvistbilæggelse

Mere effektiv behandling af tvister

WTO kan bilægge uenighed mellem medlemslandene indenfor tvistbilæggelsessystemet. Det er et domstolslignende system, som kan afgøre de såkaldte handelstvister. Tvistorganets afgørelser er bindende for WTO-landene, og landene kan blandt andet idømmes straffold.

Ved WTO's ministerkonference i Marrakesh i 1994 blev det aftalt inden for fire år at foretage en revision af den aftale, der ligger til grund for WTO's nuværende tvistbilæggelsessystem den såkaldte "Forståelse" (Forståelsen vedrørende regler og procedurer for bilæggelse af tvister - på engelsk "Dispute Settlement Understanding" eller DSU.)

Doha-erklæringen satte den 31. maj 2003 som deadline for aftalens revision. Medlemmerne blev dog ikke enige om et samlet forslag til ændringer, og blev det heller ikke efter Cancun. Der var enighed om ny frist den 31. maj 2004, men også den blev overskredet, og fristen er nu udsat med endnu et år. At forhandlingerne ikke er del af den samlede WTO-Runde, har begrænset mulighederne for at nå til enighed om større ændringer.

EU har foreslået en række grundlæggende ændringer og har fremlagt forslag om øget gennemsigtighed i tvistbilæggelsessystemet i WTO, indførelse af en permanent panelinstans og et udvidet appelorgan til behandlingen af tvister. Andre lande – som Japan og Mercosur-landene* – mener, at revisionen bør holde sig til nogle få tekniske justeringer af aftalen. USA, der på det seneste har tabt en række større handelstvister, er skeptisk med hensyn til at gøre tvistbilæggelsen mere permanent, selv om landet generelt har insisteret på øget gennemsigtighed i WTO's tvistbilæggelsessystem.

Eftersom EU har en ambitiøs dagsorden og nødigt vil nøjes med mindre tekniske justeringer, har EU overvejet at kombinere enighed om mindre tekniske justeringer med et fornyet mandat til forhandling af mere omfattende ændringer. Ønsket er, at princippet om, at alle WTO-medlemmer skal forpligte sig på alle områder (den såkaldte "single undertaking") også skal gælde dette område. Danmark har interesse i et velfungerende internationalt system til håndtering af handelspolitiske tvister. Der lægges fra dansk side desuden vægt på at forbedre udviklingslandenes mulighed for at gøre brug af tvistbilæggelsessystemet.

* Mercosur samarbejdet blev etableret 1991 og er et regionalt frihandelssamarbejde mellem Argentina, Brasilien, Paraguay og Uruguay med Bolivia og Chile som associerede medlemmer. Mercosurs primære mål er inden 1. januar 2006 at etablere en toldunion blandt medlemslandene.

Hvordan virker WTO's tvistbilæggelse?

WTO's aftaler er baseret på principper om ens handelsbetingelser, f.eks. de samme toldsatser for alle parter. Et andet princip er, at alle WTO-landes virksomheder skal have samme handelsbetingelser som et WTO-lands egne virksomheder. Principperne modvirker diskrimination.

WTO's tvistbilæggesorgan er et domstolssystem, som kan afgøre uenigheder mellem medlemslandene. Afgørelserne er bindende for landene. Der kan ske følgende fra en sag er rejst til en dom er afsagt:

- Når ét WTO-land har klaget over et andet, får det først 60 dage til konsultationer
- Dernæst nedsættes et tvistpanel, dvs. en WTO-domstol, hvor parterne fører deres sag
- Panelet træffer afgørelse maksimum ét år efter at sagen er rejst
- Taberen kan appellere sagen
- Hvis det anklagede land taber, skal det inden 30 dage tilkendegive, om det agter at følge afgørelsen og fjerne problemet
- Hvis det ikke vil, forhandler parterne om en økonomisk kompensation til det forurettede land
- Kan parterne ikke blive enige, beder det forurettede land om lov til at indføre straftold mod det anklagede land.

Særlig bistand til udviklingslande, der er part i en tvist

Under WTO-ministerkonferencen i Seattle i december 1999 underskrev en række lande, herunder ni industrilande inklusive Danmark, en aftale, der etablerede et rådgivningscenter "Advisory Center on WTO Law" (ACWL). De pågældende industrilande forpligtede sig dermed til hver især at yde 1 mio. US dollar til centeret, der siden hen på meget tilfredsstillende vis har ydet bistand til udviklingslande i forbindelse med bilæggelse af handelstvister i WTO.

2. Status for Doha-runden

Anti-dumping og subsidier

Danmark ønsker en markant reduceret brug af anti-dumping og subsidier. Navnlig fiskerisektoren er væsentlig for forhandlingerne.

Doha-erklæringens paragraf 28 pålægger medlemslandene at genforhandle WTO-aftalerne om anti-dumping og subsidier – herunder især i fiskerisektoren – med henblik på at præcisere og forbedre de eksisterende regler. Doha-erklæringen understreger, at de grundlæggende koncepter og principper i aftalerne skal bevares, og at arbejdet skal tage særlige hensyn til udviklingslandene. Forhandlingerne er en del af princippet om ”single undertaking” – det vil sige, at reglerne omfatter alle medlemslande.

I rammeaftalen fra det Generelle Råd i juli-august 2004 i Genève omtales anti-dumping og subsidier kun kort i form af, at WTO-medlemslandene bekræfter deres støtte til at opnå fremskridt på området.

Forhandlingerne om anti-dumping og subsidier er i løbet af foråret 2004 intensiveret betydeligt. En række medlemslande har fremlagt forslag til præcisering og forbedring af de eksisterende regler. De kommende måneder vil nu blive brugt til at analysere og drøfte konsekvenserne af de fremlagte forslag. En yderligere intensivering af arbejdet vil fortsat være nødvendigt.

Hvad angår fiskeristøtte har EU præsenteret et relativt ambitiøst forslag. EU foreslår blandt andet efter en kort overgangsperiode at forbyde kapacitetsfremmende statsstøtte, der kan have en meget skadelig virkning på fiskebestandenes bæredygtighed. EU foreslår desuden at tillade støtte, der sigter på at reducere fiskerikapaciteten og afbøde de negative sociale og økonomiske konsekvenser heraf. Andre lande lægger vægt på, at fiskeristøtte bør indgå i en overordnet mekanisme for ressourcestyring. Risikoen er, at sagen føres ud af WTO-regi, hvilket vil gøre det umuligt at slippe af med subsidierne, og det vil være til skade for bæredygtige fiskebestande.

Danmark har stor interesse i at få præciseret og opstrammet WTO's regler for anti-dumping og subsidier. Hvad angår fiskerisubsidier ønsker Danmark, at brugen af kapacitetsfremmende subsidier helt ophører af hensyn til fiskebestanden.

2. Status for Doha-runden

Fremtiden for Singapore-emnerne

Singapore-emnerne har spillet en vigtig rolle i forhandlingerne under Doha-Runden, men på trods af at EU har skubbet på og udvist betydelig fleksibilitet for at få gang i forhandlingerne, er det kun lykkedes at fastholde ét af de fire emner nemlig handelslettelse.

Hvad er Singapore-emnerne?

Der findes fire såkaldte Singapore-emner: handel og investering, handel og konkurrence, handelslettelse og offentlige indkøb. Deres fælles betegnelse stammer fra WTO's ministerkonference i Singapore i 1996, hvor der blev oprettet en arbejdsgruppe for hvert enkelt af emnerne.

EU forsøgte i Cancun i september 2003 at bringe fremdrift i drøftelserne af Singapore-emnerne. EU ønskede at få klargjort, hvad der er Singapores mål og søgte at skubbe forhandlingerne fremad ved at udvise fleksibilitet vedrørende indholdet og antallet af emner. En måde er blandt andet at tage hensyn til udviklingslandenes implementeringsproblemer – herunder at erkende at landene kan have behov for bistand til at indføre de regler, man bliver enige om. Imidlertid var EU alene om at udvise fleksibilitet i forhandlingerne i Cancun, og da især visse asiatiske lande stod fast på Singapore-emnerne overfor en række udviklingslande, som ikke ønskede forhandlinger, kørte drøftelserne fast. Modviljen hos udviklingslandene mod at tale om Singapore-emnerne i Cancun kom på trods af, at alle WTO-medlemmer i Doha havde accepteret, at Singapore-emnerne indgik i den samlede forhandlingsrunde.

Emnerne kan behandles enkeltvis og frivilligt

I forløbet efter Cancun frem mod mødet i WTO's Generelle Råd i december 2003 tog EU konsekvensen af situationen og udviste igen fleksibilitet. EU erklærede sig villig til at behandle alle fire Singapore-emner enkeltvis og tage et eller op til alle fire emner ud af Doha-Rundens "single undertaking" – der indebærer, at alle WTO-medlemmer skal forpligte sig på alle områder. Muligheden kunne være at videreføre drøftelserne med henblik på at indgå frivillige WTO-aftaler. EU's bevægelse bidrog til, at WTO's generaldirektør i en udtalelse efter mødet i december 2003 i Det Generelle Råd meddelte, at der var generel enighed om at behandle Singapore-emnerne hver for sig.

Handelslettelse på dagsordenen

Denne udvikling har ført til, at WTO's Generelle Råd i juli-august 2004 i Genève traf beslutning om fortsat at have handelslettelse på dagsordenen for Doha-forhandlingerne som det eneste af de fire Singapore-emner. Samtidig blev det besluttet at oprette en egentlig forhandlingsgruppe for handelslettelse.

Forenkling og harmonisering af toldprocedurer

Handelslettelse drejer sig om behovet for forenkling og harmonisering af told- og andre handelsprocedurer. Mens todsatserne på industrivarer har været faldende, udgør bureaukratiske toldprocedurer fortsat en stor hindring for den internationale handel.

Forhandlingerne om handelslettelse har traditionelt fundet sted i fora udenfor WTO, hvoraf Verdenstoldorganisationen (WCO) har været den vigtigste. Siden 1996 har handelslettelse dog figureret på WTO's dagsorden med henblik på at undersøge mulighederne for at forbedre og specificere WTO-regelsættet på dette område (bl.a. artikel V, VIII og X i GATT 1994).

Der var indtil Genève-mødet begrænset fremdrift i arbejdet med handelslettelse i WTO. Arbejdet har først og fremmest drejet sig om at identificere mulige fremtidige forhandlingsemner. Arbejdet har været præget af stor splittelse mellem i- og ulandene, hvor sidstnævnte ikke ønsker bindende regler, som de nationale toldmyndigheder vil have svært ved at leve op til.

Ifølge rammeaftalen fra Genève skal de kommende forhandlinger, ud over at se på behovet for forenkling og harmonisering af toldprocedure, også fokusere på forbedring af den tekniske bistand til kapacitetsopbygning på området. Samtidig skal der tages særlig hensyn til udviklingslandenes individuelle muligheder for at gennemføre reglerne. Hvad angår de mindst udviklede lande lægges der op til, at det enkelte lands udviklingsstadium og administrative kapacitet skal være afgørende for, i hvor høj grad landet skal være omfattet af reglerne.

Danske handelsinteresser tilsiger, at handelslettelse gøres til et egentligt emne i Doha-forhandlingerne med henblik på, at opnå forenkling og harmonisering af toldprocedurer til gavn for alle WTO-medlemmer. Samtidigt er det væsentligt at sikre, at især udviklingslandene effektivt kan drage nytte af handelslettelserne.

Øvrige Singapore-emner må genovervejes senere

For så vidt angår de øvrige tre Singapore-emner – handel og investering, handel og konkurrence samt offentlige indkøb – vil EU arbejde for, at behandlingen af disse på et passende tidspunkt genovervejes i WTO.

Investeringsregler er til gavn for alle

EU-landene har lagt til grund, at fremskridt med hensyn til international regulering for alle Singapore-emner burde være af interesse også for udviklingslandene. Det har også været tilfældet for de mest omdiskuterede emner, investeringer og konkurrence. Blandt andet har EU vurderet, at ensartede, globale regler på investeringsområdet, kan give gennemsigtig og forudsigelig lovgivning om investeringer i udviklingslandene. Det vil bidrage til, at landene kunne tiltrække flere investeringer, og dermed forbedre deres mulighed for at få en større andel af den økonomiske aktivitet i verden. Samtidig har det spillet en rolle for EU, at alternativet til en WTO-aftale på investeringsområdet er, at store økonomiske aktører på egen hånd går videre med bilaterale investeringsaftaler. Sådanne aftaler vil de fattige lande formentlig have sværere ved at præge end en global aftale i WTO-regi, som alle lande har indflydelse på.

Konkurrenceregler kan regulere multinationale virksomheder

At få en konkurrenceaftale i WTO-regi har EU hidtil vurderet også ville være i udviklingslandenes interesse. En WTO-aftale på konkurrenceområdet ville således kunne regulere spørgsmål af betydning for landenes økonomi og erhvervsudvikling og for eksempel opstille ensartede, internationale regler om multinationale selskabers adfærd, monopoler og karteldannelse med mere. En række udviklingslande har dog peget på, at de ikke har egen national konkurrencelovgivning, og at en WTO-aftale på området derfor ville påføre dem ekstra administrative byrder. Hvad angår investeringer har flere udviklingslande været skeptiske overfor at diskutere emnet, da de frygter, at regler på området vil mindske deres mulighed for at tiltrække udenlandske investeringer og føre uafhængig økonomisk politik. Samtidig er udviklingslandene bekymrede for, om en aftale kan påføre dem implementeringsforpligtelser, som de ikke har kapacitet til at leve op til.

Gensidig gavn af ordrer og ekspertise

Offentlige indkøb er kilde til potentielt meget store handelsstrømme, men det er i dag ikke tilstrækkelig sikret, at virksomheder og offentlige myndigheder kan få gavn af hinandens ordrer og ekspertise. Det betyder både tab af økonomiske gevinster og dårligere ydelser. Derfor finder EU, at de offentlige indkøbsmarkeder bør åbnes mest muligt. En åbning skal primært ske ved at beskytte udenlandske leverandører og producenter mod diskriminering.

3. Optagelse af nye medlemmer

Et større WTO

148 lande er medlem af WTO. Flere nye medlemslande på vej, herunder Rusland og Vietnam.

Fra dansk side har man den holdning, at det er en styrke for WTO, jo flere medlemmer organisationen har. Man arbejder derfor generelt fra dansk side for, at WTO skal omfatte så mange lande som muligt. På baggrund af en stigende integration i det internationale handelssamkvem ønsker stadig flere lande da også at slutte sig til samarbejdet ud fra en vurdering af dermed bedst at kunne varetage egne handelsmæssige interesser. Der er i dag en meget stor spredning mellem medlemslandene med hensyn til udenrigshandlens omfang, størrelse, økonomisk udviklingsgrad og handelspolitisk grundholdning.

Det senest tilkomne medlem er Cambodia. Der pågår for tiden forhandlinger med 25 lande, mens Libyens ansøgning er accepteret af WTO's Generelle Råd, men en arbejdsgruppe endnu ikke nedsat. Yderligere fire lande – Iran, Irak, Afganistan og Syrien – har indgivet ansøgning om medlemskab. Vatikanet, Ækvatorial Guinea samt Sao Tomé & Príncipe er tildelt observatørstatus i WTO. Se bilag 5 for oversigter over WTO's medlemmer og ansøgerlande.

Optagelse af Rusland

Rusland er den største økonomi og det politisk mest betydningsfulde land, der endnu ikke har opnået medlemskab af WTO. EU lægger stor vægt på fremskridt i den russiske optagelsesproces og har siden 1998 ydet teknisk bistand til det russiske lovgivningsmæssige og institutionelle reformarbejde. EU's bilaterale aftale med Rusland om Ruslands WTO-optagelse faldt på plads i Moskva den 21. maj 2004. De væsentligste emner i de bilaterale EU-Rusland forhandlinger har været toldtariffer, landbrugsprodukter, tjenesteydelser, energiområdet samt tilpasning af russiske importprocedurer til WTO's regelsæt. Det er forventningen, at Rusland kan afslutte aftalen med WTO i løbet af 2005, således at Rusland kan være fuldgyldigt medlem af WTO ved udgangen af 2005.

Optagelse af Vietnam

EU's bilaterale aftale med Vietnam om Vietnams WTO-optagelse faldt på plads i Hanoi den 9. oktober 2004. Aftalen omfatter de forpligtelser, som Vietnam vil påtage sig for handel med varer samt på tjenesteydelsesområdet, når først de er WTO-medlemmer. Som led i optagelsesforhandlingerne i WTO-regi pågår bilaterale handelsforhandlinger mellem Vietnam og en række WTO-medlemslande, herunder USA, Japan, Kina og Korea. Det er forventningen, at Vietnam som planlagt vil kunne tiltræde WTO i løbet af 2005.

4. Sager i WTO's tvistbilæggesystem

2004 er præget af en væsentlig udvikling i flere internationale handelstvister. Det drejer sig blandt andet om den såkaldte FSC-sag om USA's skatteregler, flystøtte til Boeing og Airbus, sukkerstøtte, hormonkød, genmodificerede organismer (GMO'er) samt to sager vedrørende USA's anti-dumping lovgivning.

FSC

USA's såkaldte FSC-skattesystem er flere gange kendt WTO-stridigt. Ordningen giver skattelettelser til USA's oversøiske virksomheder. WTO stadfæstede i november 2003, at EU har ret til at indføre straffold på ca. 4 mia. US dollars. Det er den største dom i WTO's historie. På den baggrund endes EU-landene i december 2003 om, at der fra 1. marts 2004 indførtes straffold overfor amerikanske produkter, men kun med 5% af beløbet fra 1. marts 2004 og derefter øget med 1 procentpoint om måneden. Den trinvis indførelse af straffold vil i tilfælde af stadig manglende amerikansk efterlevelse fortsættes frem til 1. marts 2005. Kommissionen skal senest på dette tidspunkt fremsætte forslag om, hvordan den videre implementering af WTO-dommen skal foregå. EU's trinvis implementering sker i erkendelse af, at USA har brug for en vis tid til at gennemføre de nødvendige lovændringer. Begge kamre i USA's Kongres har pr. oktober 2004 vedtaget en lovpakke, der sigter mod at bringe USA's lovgivning på plads i forhold til WTO-afgørelserne. Loven er efterfølgende undertegnet af USAs præsident med henblik på ikrafttræden, og EU ser nu nærmere på, om loven i tilstrækkeligt omfang implementerer WTO-dommen.

Flystøtte

USA har den 6. oktober 2004 anmodet om konsultationer i WTO vedrørende subsidier til Airbus. EU har tilsvarende anmodet om WTO-konsultationer om subsidier til Boeing. Samtidig har USA ved en note den 6. oktober til EU med øjeblikkelig virkning opsagt den eksisterende aftale fra 1992 om subsidier til store fly.

Sukker

WTO har den 15. oktober 2004 offentliggjort en panelrapport i en handelstvist anlagt af Brasilien, Thailand og Australien mod EU. Panelafgørelsen giver landene medhold i, at EU's sukkerordning ikke svarer til forpligtelserne i art. 3.3. og art. 8 i WTO's landbrugs-aftale (som begrænser medlemslandenes eksportstøtte i form af den mængde, der kan støttes, og i form af det beløb, der kan ydes til støtte for eksport af samme produkt.) EU har ikke fået medhold i, at EU's eksport af sukker udover det aftalebundne niveau ikke er subsidieret. Panelet har derfor konkluderet, at EU's eksport af det såkaldte C-sukker (som produceres uden for markedsordningens støtte- og kvotesystem) er subsidieret eksport, som er omfattet af de begrænsninger, der følger af landbrugsaftalens artikel 9.1. Afgørelsen kommer på et tidspunkt, hvor der i EU pågår drøftelse om en reform af sukkerordningen. Kommissionens forslag herom er endnu ikke fremlagt.

GMO'er

USA har sammen med andre lande anlagt en sag ved WTO om, hvad man ser som EU's begrænsninger i forhold til brug og indførsel af genetisk modificerede organismer (GMO'er). Indledende konsultationer i WTO mellem parterne har ikke givet resultat, og der er derfor nu anlagt en panelsag. Panelet er principielt igangsat, men det videre arbejde afventer, at der udpeges fem videnskabelige eksperter, som skal assistere panelet.

Hormoner

EU's importforbud mod hormonbehandlet oksekød fra USA og Canada blev i 1998 kendt i strid med WTO's regler, fordi forbuddet ikke var videnskabeligt dokumenteret. EU har ikke set sig i stand til at ophæve importforbuddet. USA og Canada indførte derfor - i overensstemmelse med WTO's regler - straffold på en række EU produkter. Straffolden svarer til 818 mio. kr. årligt. EU har undervejs i drøftelserne med USA/Canada håbet på, at der kunne findes en forhandlingsløsning om øget markedsadgang for amerikansk og canadisk hormonfrit kød. På basis af videnskabelige studier, som i 2000 godtgjorde visse skadelige effekter fra hormoner, har Rådet vedtaget en ændring af EUs hormondirektiv, der trådte i kraft i oktober 2003. Her forbød EU 6 hormoner (5 midlertidigt). Med ændringen af hormondirektivet har EU sigtet på at bringe sine regler på linje med WTO's afgørelse i sagen.

Anti-dumping

De to amerikanske anti-dumping love, anti-dumpingloven fra 1916 og Byrd-loven, er begge kendt i strid med WTO's regler. Blandt andet fordi loven fra 1916 giver mulighed for at idømme fængelsstraf i dumpingsager mod udenlandske virksomheder eller personer. På samme måde strider Byrd-loven imod WTO-reglerne, fordi den gør det muligt, at indtægten fra en anti-dumping bøde kan tilfalde den amerikanske virksomhed, der har rejst sagen. I henhold til WTO's afgørelse vedtog EU i december 2003 modforanstaltninger mod loven fra 1916. Der er fremsat lovforslag i Kongressen til ophævelse af loven, og Repræsentaternes Hus har den 8. oktober 2004 vedtaget en lovændring. Herefter udestår godkendelse i Senatet. I sagen om Byrd-loven godkendte WTO i august 2004, at EU, Canada, Brasilien, Chile, Indien, Korea, Japan og Mexico kan pålægge amerikanske varer straffold på mere end USD 150 mio. EU er i færd med at koordinere sin implementering af WTO-dommen med de øvrige lande.

Stålsagen et eksempel på, hvordan WTO's afgørelser virker

Stålsagen fra 2003 er et godt eksempel på, hvordan WTO kan gribe ind med effekt overfor brud på reglerne i den internationale handel. Således førte WTO's gentagne afgørelser i stålsagen i december 2003 til, at USA trak sin ensidige ståltold tilbage. Det skete efter, at WTO's tvistssystem havde kendt USA's ståltold for at være i strid med WTO's regler. WTO's afgørelser gav EU ret til at indføre straffold overfor amerikanske varer til en værdi på ca. 2 mia. US dollars. Få dage inden EU-landene var enige om aktivere denne straffold, valgte USA at afskaffe sin ståltold. Dermed blev protektionisme og handelskrig på stålområdet afværget.

5. Grønland og Færøerne i WTO

Små og sårbare økonomiers særlige stilling i WTO har været drøftet i WTO siden Doha-ministerkonferencen i 2001. Fra dansk side har man deltaget aktivt i disse drøftelser, idet lande som måtte blive defineret som små og sårbare ville kunne have udsigt til mindre krævende WTO-forpligtelser. Emnet blev ikke substansdrøftet på ministerkonferencen i Cancun, men har vist sig at være stærkt politiseret. Fra dansk side har man derfor benyttet perioden til at gøre hovedaktører i WTO, herunder EU-Kommissionen opmærksom på Grønland og Færøernes særlige interesser i at blive imødekommet under disse forhandlinger. Udviklingen i forhandlingerne har imidlertid det seneste halve år, foranlediget af bl.a. udviklingslandene selv, gået i en retning af at indsnævre definitionen af små og sårbare økonomier, således at Grønland og Færøerne næppe vil kunne falde indenfor denne kategori.

6. Arbejdet I EU med WTO-sager og EU's 3. lands aftaler **EU fortsætter processen**

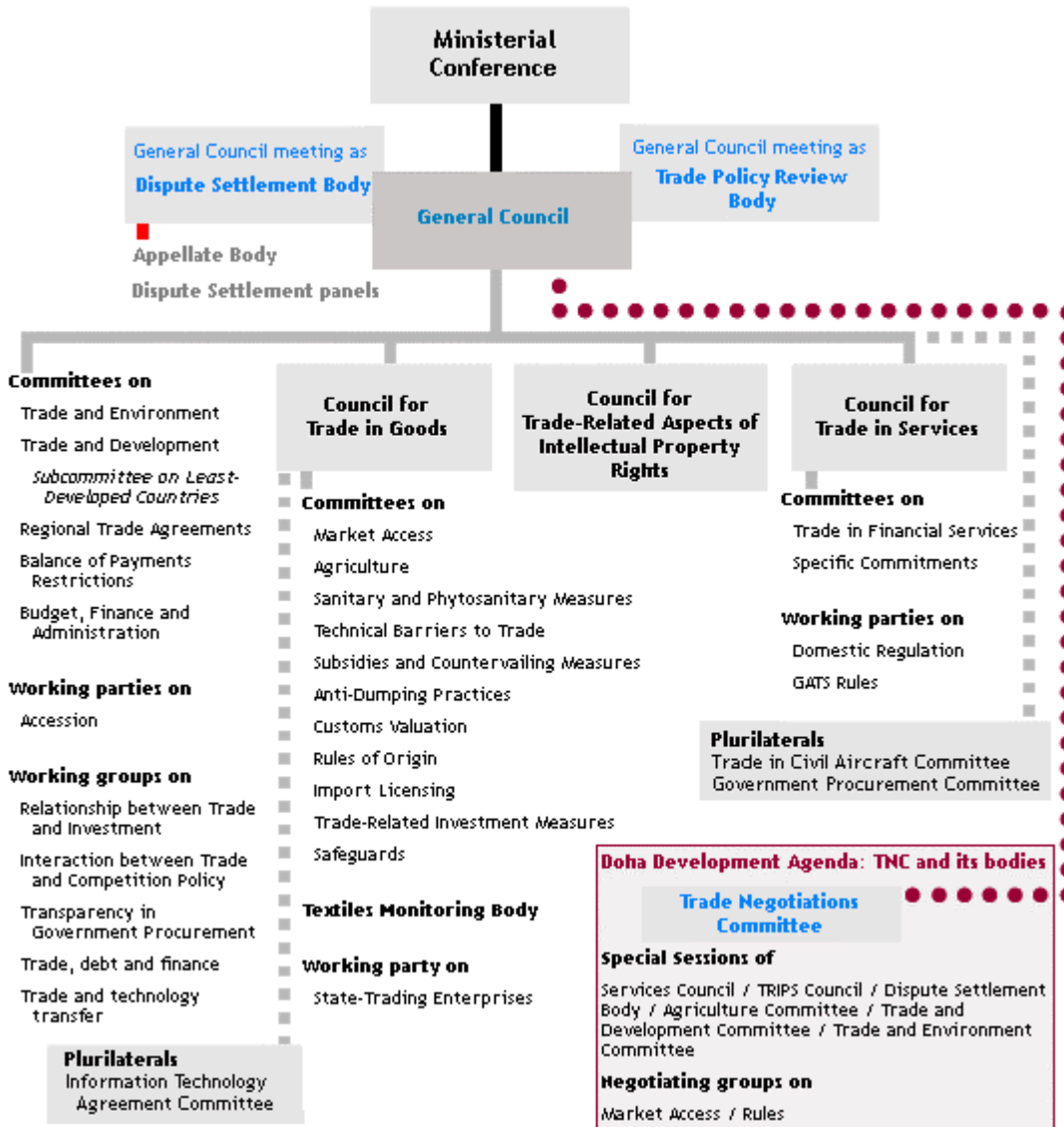
Forberedelse og drøftelse af EU-beslutninger på WTO-området sker i EU's Artikel 133-Udvalg og i andre relevante rådsgrupper. EU's aftaler med 3. lande drøftes primært i de pågældende geografiske arbejdsgrupper, men Artikel 133-Udvalget inddrages normalt i drøftelser af aftalernes handelspolitiske aspekter.

Også i det kommende halvår forventes udvalgets arbejde primært at fokusere på Doha-Runden og især udformningen af EU's udspil i forhandlingerne på de forskellige områder.

I forbindelse med bilaterale og regionale forhandlinger forventes der yderligere aktiviteter overfor flere lande og regioner. Blandt andet fortsætter forhandlingerne med Mercosur landene (Argentina, Brasilien, Uruguay og Paraguay). Der stiles mod en hurtig afslutning af Mercosurforhandlingerne, men det vurderes som en sandsynlig mulighed, at forhandlingerne kan trække ud til første halvår af 2005. Der er enighed om forhandlings-emnerne i en handels- og investeringsaftale med Canada og det er forventningen at Kommissionens forhandlingsmandat snarligt er klart så forhandlinger kan påbegyndes. EU forhandler også om en frihandelsaftale med Golf-landene (De Forenede Arabiske Emirater, Bahrain, Saudi-Arabien, Oman, Qatar og Kuwait). Det forventes ikke at forhandlinger med Golf-landene kan afsluttes i 2004. Udvalget vil også tage stilling til, om der skal indledes forhandlinger om aftaler med yderligere lande og regioner. Blandt andet forventes udvalget at drøfte hvilke emner, der eventuelt bør inkluderes i forhandlinger med USA. Emnerne forventes præsenteret og drøftet på EU-USA topmødet i sommeren 2005. Udvalget forventes også at drøfte samarbejdsaftaler og strategiske partnerskaber med en flere lande i Asien, heriblandt Kina, Indien og flere af ASEAN-landene. Ligeledes vil ASEM-samarbejdet blive behandlet. Endelig vil der blive forhandlet om yderligere liberaliseringer eller revision af aftaler med lande og regioner, som EU i forvejen har aftaler med.

Bilag 1

WTO's struktur

Key

- Reporting to General Council (or a subsidiary)
- Reporting to Dispute Settlement Body
- ■ ■ Plurilateral committees inform the General Council or Goods Council of their activities, although these agreements are not signed by all WTO members
- ● ● Trade Negotiations Committee reports to General Council

The General Council also meets as the Trade Policy Review Body and Dispute Settlement Body.

Bilag 2

Codex alimentarius

Der afholdes i 2. halvår 2004 fire komitemøder af interesse for Danmark. Det drejer sig om komiteen for veterinære lægemidler, komiteen for generelle principper, komiteen for ernæring og fødevarer bestemt til særlig ernæring samt komiteen vedrørende import/eksport kontrol og certificering.

Møde i Codex Alimentarius Commission 28. juni–3. juli 2004

Der blev på mødet truffet en lang række beslutninger, hvoraf nogle vedrører procedurer, budgetter m.v. og en række vedrører foreløbige og endelige vedtagelser af standarder og diverse retningslinier.

På mødet blev desuden vedtaget en række forslag til ændringer af tekster i procedure-håndbogen som følge af anbefalinger fra rapporten vedrørende FAO/WHO evaluering af Codex arbejdet, som gennemførtes i 2. halvår af 2002.

Valg af formand

EU-kredsens kandidat, Stuart Slorach, Sverige, blev genvalgt til formandsposten. Stuart Slorach er vicegeneraldirektør i Livsmedelsverket, Sverige, samt formand for European Food Safety Authority (EFSA).

EU's medlemskab af Codex

Fællesskabets tiltrædelse af Codex Alimentarius blev vedtaget på sidste års møde i Codex Commission. Fællesskabets endelige tiltrædelse af Codex Alimentarius skete efter en formel Råds-beslutning omkring årsskiftet 2003/2004.

Retningslinier vedrørende god praksis i forbindelse med fremstilling af foder til dyr

Danmark er værtsland for den Task Force, der udarbejder retningslinier for, hvad der er god praksis i forbindelse med fremstilling af foder til dyr. På sidste års møde i Codex Kommissionen var der ikke konsensus for vedtagelse af retningslinierne, man besluttede derfor en etårig forlængelse af task forcen med henblik på afklaring af udestående spørgsmål (definition af foder-tilsætningsstoffer, GMO-mærkning af foder og ingredienser i foder samt retningslinier for sporbarhed og produktsporing). På dette møde blev retningslinierne vedtaget, ligesom Kommissionen vedtog, at der udarbejdes et oplæg til fremtidigt arbejde til forelæggelse på mødet i 2005. Danmark er villig til at påtage sig opgaven som værtsland for en eventuel ny task force.

Komiteen for veterinære lægemidler 26.-29. oktober 2004

Der blev i komiteen diskuteret en række foreslåede grænseværdier for forskellige veterinære lægemidler. De grænseværdier der fastsættes af komiteen, ligger generelt på niveau eller højere end de værdier, som EU har fastlagt. Forskelle skyldes forskellige videnskabelige vurderinger.

Problematikken vedrørende resistens mod antibiotika samt løsningsmodeller diskuteres fortsat.

Derudover blev der, på baggrund af diverse diskussionsoplæg, drøftet principper for og systematisering af risikoanalyse, metoder til analyse af medicinrester i fødevarer, retningslinier for kompetente myndigheders kontrol med medicinrester i fødevarer, samt prioritering af stoffer, der skal evalueres eller reevalueres.

Komiteen for ernæring og fødevarer bestemt til særlig ernæring 1.-5. november 2004

På mødet drøftedes et forslag om det videnskabelige grundlag for sundhedsanprisninger samt et nyt forslag vedrørende risikoanalyse i forhold til komiteens arbejde. Desuden var et forslag vedrørende definition af hhv. kostfibre og transfedtsyre til drøftelse.

Revision af standarden for sammensætning og mærkning af modermælkserstatninger var fortsat til drøftelse. Den nedsatte arbejdsgruppe i Codex regi om sammensætningskravene til modermælkserstatninger vil fortsætte sit arbejde

Revision af standarden for cerealiebaseret børnemad og anden forarbejdet børnemad bestemt til spædbørn og småbørn drøftedes fortsat.

Der skal arbejdes videre med udkast til retningslinier for maksimums- og minimumsindhold af vitaminer og mineraler samt mærkning af disse kosttilskudsprodukter.

Endvidere drøftedes listen over mineralsalte og vitaminforbindelser, som kan anvendes som kilder ved fremstilling af børnemad og modermælkserstatninger.

Komiteen for generelle principper 8.-12. november 2004

Som følge af rapporten vedrørende FAO/WHO evaluering af Codex arbejdet, som gennemførtes i 2. halvår af 2002, afholder komiteen ekstraordinære møder i perioden 2003-2006 med henblik på implementering af rapportens anbefalinger for så vidt angår ændringer af bl.a. Codex organisationsstruktur, arbejdsprioriteter, herunder effektivisering af beslutningsprocedurer og kapacitetsopbygning. Ændringerne vil kræve en revision af flere afsnit i Codex Procedure-Håndbog.

Komiteen vedrørende import/eksport kontrol og certificering 6.-10. december 2004

Komiteen behandler forslag til retningslinier, standarder og praksis for fødevarerimport og –eksport inspektions- og certificeringssystemer med henblik på at lette den globale samhandel med fødevarer.

Komiteen vil påbegynde behandlingen af tre nye forslag til retningslinier og standarder. Det første forslag vedrører justering af retningslinierne om bedømmelse af ækvivalens på det sundhedsmæssige område inden for fødevarerimport og –eksport inspektions- og certificeringssystemer. Det andet forslag handler om principper for elektronisk certificering. Principper der skal fastsætte, at anvendelse af dataelementer i elektronisk certificering skal ske i overensstemmelse med protokol fra FN's center for lettelse af handlen og elektronisk handel. Det skal sikres, at elektronisk certificering sikres mod uautoriseret anvendelse, f.eks. ved at anvende kryptering og ved at etablere en beredskabsplan. Det sidste forslag vedrører

retningslinier for risikobaseret kontrol af importerede fødevarer til hjælp for importlandes fokusering på de fødevarer, der præsenterer den største potentielle risiko for folkesundheden.

Komiteen skal herudover blandt andet behandle et diskussionspapir vedr. principper for anvendelse af sporbarhed. Endvidere vil man drøfte revision af retningslinierne for udveksling af information mellem Codex medlemslande ved afvisning af importerede fødevarer såvel som revision af retningslinierne for et fælles officielt certifikatformat og for fremstilling og udstedelse af certifikater.

Bilag 3

Rammeaftalen fra WTO's Generelle Råd, 27. juli-1. august 2004

Draft General Council Decision of 31 July 2004

1. The General Council reaffirms the Ministerial Declarations and Decisions adopted at Doha and the full commitment of all Members to give effect to them. The Council emphasizes Members' resolve to complete the Doha Work Programme fully and to conclude successfully the negotiations launched at Doha. Taking into account the Ministerial Statement adopted at Cancún on 14 September 2003, and the statements by the Council Chairman and the Director-General at the Council meeting of 15-16 December 2003, the Council takes note of the report by the Chairman of the Trade Negotiations Committee (TNC) and agrees to take action as follows:

(a) **Agriculture:** the General Council adopts the framework set out in Annex A to this document.

(b) **Cotton:** the General Council reaffirms the importance of the Sectoral Initiative on Cotton and takes note of the parameters set out in Annex A within which the trade-related aspects of this issue will be pursued in the agriculture negotiations. The General Council also attaches importance to the development aspects of the Cotton Initiative and wishes to stress the complementarity between the trade and development aspects. The Council takes note of the recent Workshop on Cotton in Cotonou on 23-24 March 2004 organized by the WTO Secretariat, and other bilateral and multilateral efforts to make progress on the development assistance aspects and instructs the Secretariat to continue to work with the development community and to provide the Council with periodic reports on relevant developments.

Members should work on related issues of development multilaterally with the international financial institutions, continue their bilateral programmes, and all developed countries are urged to participate. In this regard, the General Council instructs the Director General to consult with the relevant international organizations, including the Bretton Woods Institutions, the Food and Agriculture Organization and the International Trade Centre to direct effectively existing programmes and any additional resources towards development of the economies where cotton has vital importance.

(c) **Non-agricultural Market Access:** the General Council adopts the framework set out in Annex B to this document.

(d) **Development:**

Principles: development concerns form an integral part of the Doha Ministerial Declaration. The General Council rededicates and recommits Members to fulfilling the development dimension of the Doha Development Agenda, which places the needs and interests of developing and least-developed countries at the heart of the Doha Work Programme. The Council reiterates the important role that enhanced market access, balanced rules, and well targeted, sustainably financed technical assistance and capacity building programmes can play in the economic development of these countries.

Special and Differential Treatment: the General Council reaffirms that provisions for special and differential (S&D) treatment are an integral part of the WTO Agreements. The Council recalls Ministers' decision in Doha to review all S&D treatment provisions with a view to strengthening them and making them more precise, effective and operational. The Council recognizes the progress that has been made so far. The Council instructs the Committee on Trade and Development in Special Session

---

to expeditiously complete the review of all the outstanding Agreement-specific proposals and report to the General Council, with clear recommendations for a decision, by July 2005. The Council further instructs the Committee, within the parameters of the Doha mandate, to address all other outstanding work, including on the cross-cutting issues, the monitoring mechanism and the incorporation of S&D treatment into the architecture of WTO rules, as referred to in TN/CTD/7 and report, as appropriate, to the General Council.

The Council also instructs all WTO bodies to which proposals in Category II have been referred to expeditiously complete the consideration of these proposals and report to the General Council, with clear recommendations for a decision, as soon as possible and no later than July 2005. In doing so these bodies will ensure that, as far as possible, their meetings do not overlap so as to enable full and effective participation of developing countries in these discussions.

Technical Assistance: the General Council recognizes the progress that has been made since the Doha Ministerial Conference in expanding Trade-Related Technical Assistance (TRTA) to developing countries and low-income countries in transition. In furthering this effort the Council affirms that such countries, and in particular least-developed countries, should be provided with enhanced TRTA and capacity building, to increase their effective participation in the negotiations, to facilitate their implementation of WTO rules, and to enable them to adjust and diversify their economies. In this context the Council welcomes and further encourages the improved coordination with other agencies, including under the Integrated Framework for TRTA for the LDCs (IF) and the Joint Integrated Technical Assistance Programme (JITAP).

Implementation: concerning implementation-related issues, the General Council reaffirms the mandates Ministers gave in paragraph 12 of the Doha Ministerial Declaration and the Doha Decision on Implementation-Related Issues and Concerns, and renews Members' determination to find appropriate solutions to outstanding issues. The Council instructs the Trade Negotiations Committee, negotiating bodies and other WTO bodies concerned to redouble their efforts to find appropriate solutions as a priority. Without prejudice to the positions of Members, the Council requests the Director-General to continue with his consultative process on all outstanding implementation issues under paragraph 12(b) of the Doha Ministerial Declaration, including on issues related to the extension of the protection of geographical indications provided for in Article 23 of the TRIPS Agreement to products other than wines and spirits, if need be by appointing Chairpersons of concerned WTO bodies as his Friends and/or by holding dedicated consultations. The Director-General shall report to the TNC and the General Council no later than May 2005. The Council shall review progress and take any appropriate action no later than July 2005.

Other Development Issues: in the ongoing market access negotiations, recognising the fundamental principles of the WTO and relevant provisions of GATT 1994, special attention shall be given to the specific trade and development related needs and concerns of developing countries, including capacity constraints. These particular concerns of developing countries, including relating to food security, rural development, livelihood, preferences, commodities and net food imports, as well as prior unilateral liberalisation, should be taken into consideration, as appropriate, in the course of the Agriculture and NAMA negotiations. The trade-related issues identified for the fuller integration of small, vulnerable economies into the multilateral trading system, should also be addressed, without creating a sub-category of Members, as part of a work programme, as mandated in paragraph 35 of the Doha Ministerial Declaration.

Least-Developed Countries: the General Council reaffirms the commitments made at Doha concerning least-developed countries and renews its determination to fulfil these commitments. Members will continue to take due account of the concerns of least-developed countries in the negotiations. The Council confirms that nothing in this Decision shall detract in any way from the special provisions agreed by Members in respect of these countries.

(e) Services: the General Council takes note of the report to the TNC by the Special Session of the Council for Trade in Services (2) and reaffirms Members' commitment to progress in this area of the negotiations in line with the Doha mandate. The Council adopts the recommendations agreed by the Special Session, set out in Annex C to this document, on the basis of which further progress in the services negotiations will be pursued. Revised offers should be tabled by May 2005.

(f) Other negotiating bodies:

Rules, Trade & Environment and TRIPS: the General Council takes note of the reports to the TNC by the Negotiating Group on Rules and by the Special Sessions of the Committee on Trade and Environment and the TRIPS Council (3). The Council reaffirms Members' commitment to progress in all of these areas of the negotiations in line with the Doha mandates.

Dispute Settlement: the General Council takes note of the report to the TNC by the Special Session of the Dispute Settlement Body (4) and reaffirms Members' commitment to progress in this area of the negotiations in line with the Doha mandate. The Council adopts the TNC's recommendation that work in the Special Session should continue on the basis set out by the Chairman of that body in his report to the TNC.

(g) Trade Facilitation: taking note of the work done on trade facilitation by the Council for Trade in Goods under the mandate in paragraph 27 of the Doha Ministerial Declaration and the work carried out under the auspices of the General Council both prior to the Fifth Ministerial Conference and after its conclusion, the General Council decides by explicit consensus to commence negotiations on the basis of the modalities set out in Annex D to this document.

Relationship between Trade and Investment, Interaction between Trade and Competition

Policy and Transparency in Government Procurement: the Council agrees that these issues, mentioned in the Doha Ministerial Declaration in paragraphs 20-22, 23-25 and 26 respectively, will not form part of the Work Programme set out in that Declaration and therefore no work towards negotiations on any of these issues will take place within the WTO during the Doha Round.

(h) Other elements of the Work Programme: the General Council reaffirms the high priority Ministers at Doha gave to those elements of the Work Programme which do not involve negotiations. Noting that a number of these issues are of particular interest to developing-country Members, the Council emphasizes its commitment to fulfil the mandates given by Ministers in all these areas. To this end, the General Council and other relevant bodies shall report in line with their Doha mandates to the Sixth Session of the Ministerial Conference. The moratoria covered by paragraph 11.1 of the Doha Ministerial Decision on Implementation-related Issues and Concerns and paragraph 34 of the Doha Ministerial Declaration are extended up to the Sixth Ministerial Conference.

2. The General Council agrees that this Decision and its Annexes shall not be used in any dispute settlement proceeding under the DSU and shall not be used for interpreting the existing WTO Agreements.

3. The General Council calls on all Members to redouble their efforts towards the conclusion of a balanced overall outcome of the Doha Development Agenda in fulfilment of the commitments Ministers took at Doha. The Council agrees to continue the negotiations launched at Doha beyond the timeframe set out in paragraph 45 of the Doha Declaration, leading to the Sixth Session of the Ministerial Conference. Recalling its decision of 21 October 2003 to accept the generous offer of the Government of Hong Kong, China to host the Sixth Session, the Council further agrees that this Session will be held in December 2005.

Annex A

Framework for Establishing Modalities in Agriculture

1. The starting point for the current phase of the agriculture negotiations has been the mandate set out in Paragraph 13 of the Doha Ministerial Declaration. This in turn built on the long-term objective of the Agreement on Agriculture to establish a fair and market-oriented trading system through a programme of fundamental reform. The elements below offer the additional precision required at this stage of the negotiations and thus the basis for the negotiations of full modalities in the next phase. The level of ambition set by the Doha mandate will continue to be the basis for the negotiations on agriculture.

2. The final balance will be found only at the conclusion of these subsequent negotiations and within the Single Undertaking. To achieve this balance, the modalities to be developed will need to incorporate operationally effective and meaningful provisions for special and differential treatment for developing country Members. Agriculture is of critical importance to the economic development of developing country Members and they must be able to pursue agricultural policies that are supportive of their development goals, poverty reduction strategies, food security and livelihood concerns. Non-trade concerns, as referred to in Paragraph 13 of the Doha Declaration, will be taken into account.

3. The reforms in all three pillars form an interconnected whole and must be approached in a balanced and equitable manner.

4. The General Council recognizes the importance of cotton for a certain number of countries and its vital importance for developing countries, especially LDCs. It will be addressed ambitiously, expeditiously, and specifically, within the agriculture negotiations. The provisions of this framework provide a basis for this approach, as does the sectoral initiative on cotton. The Special Session of the Committee on Agriculture shall ensure appropriate prioritization of the cotton issue independently from other sectoral initiatives. A subcommittee on cotton will meet periodically and report to the Special Session of the Committee on Agriculture to review progress. Work shall encompass all trade-distorting policies affecting the sector in all three pillars of market access, domestic support, and export competition, as specified in the Doha text and this Framework text.

5. Coherence between trade and development aspects of the cotton issue will be pursued as set out in paragraph 1.b of the text to which this Framework is annexed.

DOMESTIC SUPPORT

6. The Doha Ministerial Declaration calls for “substantial reductions in trade-distorting domestic support”. With a view to achieving these substantial reductions, the negotiations in this pillar will ensure the following:

- Special and differential treatment remains an integral component of domestic support. Modalities to be developed will include longer implementation periods and lower reduction coefficients for all types of trade-distorting domestic support and continued access to the provisions under Article 6.2.
- There will be a strong element of harmonisation in the reductions made by developed Members. Specifically, higher levels of permitted trade-distorting domestic support will be subject to deeper cuts.
- Each such Member will make a substantial reduction in the overall level of its trade-distorting support from bound levels.
- As well as this overall commitment, Final Bound Total AMS and permitted *de minimis* levels will be subject to substantial reductions and, in the case of the Blue Box, will be capped as specified in paragraph 15 in order to ensure results that are coherent with the long-term reform objective. Any clarification or development of rules and conditions to govern trade distorting support will take this into account.

Overall Reduction: A Tiered Formula

7. The overall base level of all trade-distorting domestic support, as measured by the Final Bound Total AMS plus permitted *de minimis* level and the level agreed in paragraph 8 below for Blue Box payments, will be reduced according to a tiered formula. Under this formula, Members having higher levels of trade-distorting domestic support will make greater overall reductions in order to achieve a harmonizing result. As the first instalment of the overall cut, in the first year and throughout the implementation period, the sum of all trade-distorting support will not exceed 80 per cent of the sum of Final Bound Total AMS plus permitted *de minimis* plus the Blue Box at the level determined in paragraph 15.

8. The following parameters will guide the further negotiation of this tiered formula:

- This commitment will apply as a minimum overall commitment. It will not be applied as a ceiling on reductions of overall trade-distorting domestic support, should the separate and complementary formulae to be developed for Total AMS, *de minimis* and Blue Box payments imply, when taken together, a deeper cut in overall trade-distorting domestic support for an individual Member.
- The base for measuring the Blue Box component will be the higher of existing Blue Box payments during a recent representative period to be agreed and the cap established in paragraph 15 below.

Final Bound Total AMS: A Tiered Formula

9. To achieve reductions with a harmonizing effect:

- Final Bound Total AMS will be reduced substantially, using a tiered approach.
- Members having higher Total AMS will make greater reductions.
- To prevent circumvention of the objective of the Agreement through transfers of unchanged domestic support between different support categories, product-specific AMSs will be capped at their respective average levels according to a methodology to be agreed.
- Substantial reductions in Final Bound Total AMS will result in reductions of some product-specific support.

10. Members may make greater than formula reductions in order to achieve the required level of cut in overall trade-distorting domestic support.

De Minimis

11. Reductions in *de minimis* will be negotiated taking into account the principle of special and differential treatment. Developing countries that allocate almost all *de minimis* support for subsistence and resource-poor farmers will be exempt.

12. Members may make greater than formula reductions in order to achieve the required level of cut in overall trade-distorting domestic support.

Blue Box

13. Members recognize the role of the Blue Box in promoting agricultural reforms. In this light, Article 6.5 will be reviewed so that Members may have recourse to the following measures:

- Direct payments under production-limiting programmes if:
  - such payments are based on fixed and unchanging areas and yields; or
  - such payments are made on 85% or less of a fixed and unchanging base level of production; or
  - livestock payments are made on a fixed and unchanging number of head.

Or

- Direct payments that do not require production if:
  - such payments are based on fixed and unchanging bases and yields; or
  - livestock payments made on a fixed and unchanging number of head; and
  - such payments are made on 85% or less of a fixed and unchanging base level of production.

14. The above criteria, along with additional criteria will be negotiated. Any such criteria will ensure that Blue Box payments are less trade-distorting than AMS measures, it being understood that:

- Any new criteria would need to take account of the balance of WTO rights and obligations.
- Any new criteria to be agreed will not have the perverse effect of undoing ongoing reforms.

15. Blue Box support will not exceed 5% of a Member's average total value of agricultural production during an historical period. The historical period will be established in the negotiations. This ceiling will apply to any actual or potential Blue Box user from the beginning of the implementation period. In cases where a Member has placed an exceptionally large percentage of its trade-distorting support in the Blue Box, some flexibility will be provided on a basis to be agreed to ensure that such a Member is not called upon to make a wholly disproportionate cut.

Green Box

16. Green Box criteria will be reviewed and clarified with a view to ensuring that Green Box measures have no, or at most minimal, trade-distorting effects or effects on production. Such a review and clarification will need to ensure that the basic concepts, principles and effectiveness of the Green Box remain and take due account of non-trade concerns. The improved obligations for monitoring and surveillance of all new disciplines foreshadowed in paragraph 48 below will be particularly important with respect to the Green Box.

EXPORT COMPETITION

17. The Doha Ministerial Declaration calls for "reduction of, with a view to phasing out, all forms of export subsidies". As an outcome of the negotiations, Members agree to establish detailed modalities ensuring the parallel elimination of all forms of export subsidies and disciplines on all export measures with equivalent effect by a credible end date.

End Point

18. The following will be eliminated by the end date to be agreed:

- Export subsidies as scheduled.
- Export credits, export credit guarantees or insurance programmes with repayment periods beyond 180 days.
- Terms and conditions relating to export credits, export credit guarantees or insurance programmes with repayment periods of 180 days and below which are not in accordance with disciplines to be agreed. These disciplines will cover, inter alia, payment of interest, minimum interest rates, minimum premium requirements, and other elements which can constitute subsidies or otherwise distort trade.
- Trade distorting practices with respect to exporting STEs including eliminating export subsidies provided to or by them, government financing, and the underwriting of losses. The issue of the future use of monopoly powers will be subject to further negotiation.
- Provision of food aid that is not in conformity with operationally effective disciplines to be agreed. The objective of such disciplines will be to prevent commercial displacement. The role of international organizations as regards the provision of food aid by Members, including

related humanitarian and developmental issues, will be addressed in the negotiations. The question of providing food aid exclusively in fully grant form will also be addressed in the negotiations.

19. Effective transparency provisions for paragraph 18 will be established. Such provisions, in accordance with standard WTO practice, will be consistent with commercial confidentiality considerations.

Implementation

20. Commitments and disciplines in paragraph 18 will be implemented according to a schedule and modalities to be agreed. Commitments will be implemented by annual instalments. Their phasing will take into account the need for some coherence with internal reform steps of Members.

21. The negotiation of the elements in paragraph 18 and their implementation will ensure equivalent and parallel commitments by Members.

Special and Differential Treatment

22. Developing country Members will benefit from longer implementation periods for the phasing out of all forms of export subsidies.

23. Developing countries will continue to benefit from special and differential treatment under the provisions of Article 9.4 of the Agreement on Agriculture for a reasonable period, to be negotiated, after the phasing out of all forms of export subsidies and implementation of all disciplines identified above are completed.

24. Members will ensure that the disciplines on export credits, export credit guarantees or insurance programs to be agreed will make appropriate provision for differential treatment in favour of least-developed and net food-importing developing countries as provided for in paragraph 4 of the Decision on Measures Concerning the Possible Negative Effects of the Reform Programme on Least-Developed and Net Food-Importing Developing Countries. Improved obligations for monitoring and surveillance of all new disciplines as foreshadowed in paragraph 48 will be critically important in this regard. Provisions to be agreed in this respect must not undermine the commitments undertaken by Members under the obligations in paragraph 18 above.

25. STEs in developing country Members which enjoy special privileges to preserve domestic consumer price stability and to ensure food security will receive special consideration for maintaining monopoly status.

Special Circumstances

26. In exceptional circumstances, which cannot be adequately covered by food aid, commercial export credits or preferential international financing facilities, ad hoc temporary financing arrangements relating to exports to developing countries may be agreed by Members. Such agreements must not have the effect of undermining commitments undertaken by Members in paragraph 18 above, and will be

based on criteria and consultation procedures to be established.

MARKET ACCESS

27. The Doha Ministerial Declaration calls for “substantial improvements in market access”. Members also agreed that special and differential treatment for developing Members would be an integral part of all elements in the negotiations.

The Single Approach: a Tiered Formula

28. To ensure that a single approach for developed and developing country Members meets all the objectives of the Doha mandate, tariff reductions will be made through a tiered formula that takes into account their different tariff structures.

29. To ensure that such a formula will lead to substantial trade expansion, the following principles will guide its further negotiation:

- Tariff reductions will be made from bound rates. Substantial overall tariff reductions will be achieved as a final result from negotiations.
- Each Member (other than LDCs) will make a contribution. Operationally effective special and differential provisions for developing country Members will be an integral part of all elements.
- Progressivity in tariff reductions will be achieved through deeper cuts in higher tariffs with flexibilities for sensitive products. Substantial improvements in market access will be achieved for all products.

30. The number of bands, the thresholds for defining the bands and the type of tariff reduction in each band remain under negotiation. The role of a tariff cap in a tiered formula with distinct treatment for sensitive products will be further evaluated.

Sensitive Products

Selection

31. Without undermining the overall objective of the tiered approach, Members may designate an appropriate number, to be negotiated, of tariff lines to be treated as sensitive, taking account of existing commitments for these products.

Treatment

32. The principle of ‘substantial improvement’ will apply to each product.

33. ‘Substantial improvement’ will be achieved through combinations of tariff quota commitments and tariff reductions applying to each product. However, balance in this negotiation will be found only if the final negotiated result also reflects the sensitivity of the product concerned.

34. Some MFN-based tariff quota expansion will be required for all such products. A base for such an expansion will be established, taking account of coherent and equitable criteria to be developed in the negotiations. In order not to undermine the objective of the tiered approach, for all such products,

MFN based tariff quota expansion will be provided under specific rules to be negotiated taking into account deviations from the tariff formula.

Other Elements

35. Other elements that will give the flexibility required to reach a final balanced result include reduction or elimination of in-quota tariff rates, and operationally effective improvements in tariff quota administration for existing tariff quotas so as to enable Members, and particularly developing country Members, to fully benefit from the market access opportunities under tariff rate quotas.

36. Tariff escalation will be addressed through a formula to be agreed.

37. The issue of tariff simplification remains under negotiation.

38. The question of the special agricultural safeguard (SSG) remains under negotiation.

Special and differential treatment

39. Having regard to their rural development, food security and/or livelihood security needs, special and differential treatment for developing countries will be an integral part of all elements of the negotiation, including the tariff reduction formula, the number and treatment of sensitive products, expansion of tariff rate quotas, and implementation period.

40. Proportionality will be achieved by requiring lesser tariff reduction commitments or tariff quota expansion commitments from developing country Members.

41. Developing country Members will have the flexibility to designate an appropriate number of products as Special Products, based on criteria of food security, livelihood security and rural development needs. These products will be eligible for more flexible treatment. The criteria and treatment of these products will be further specified during the negotiation phase and will recognize the fundamental importance of Special Products to developing countries.

42. A Special Safeguard Mechanism (SSM) will be established for use by developing country Members.

43. Full implementation of the long-standing commitment to achieve the fullest liberalisation of trade in tropical agricultural products and for products of particular importance to the diversification of production from the growing of illicit narcotic crops is overdue and will be addressed effectively in the market access negotiations.

44. The importance of long-standing preferences is fully recognised. The issue of preference erosion will be addressed. For the further consideration in this regard, paragraph 16 and other relevant provisions of TN/AG/W/1/Rev.1 will be used as a reference.

LEAST- DEVELOPED COUNTRIES

45. Least-Developed Countries, which will have full access to all special and differential treatment provisions above, are not required to undertake reduction commitments. Developed Members, and developing country Members in a position to do so, should provide duty-free and quota-free market access for products originating from least-developed countries.

46. Work on cotton under all the pillars will reflect the vital importance of this sector to certain LDC Members and we will work to achieve ambitious results expeditiously.

RECENTLY ACCEDED MEMBERS

47. The particular concerns of recently acceded Members will be effectively addressed through specific flexibility provisions.

MONITORING AND SURVEILLANCE

48. Article 18 of the Agreement on Agriculture will be amended with a view to enhancing monitoring so as to effectively ensure full transparency, including through timely and complete notifications with respect to the commitments in market access, domestic support and export competition. The particular concerns of developing countries in this regard will be addressed.

OTHER ISSUES

49. Issues of interest but not agreed: sectoral initiatives, differential export taxes, GIs.

50. Disciplines on export prohibitions and restrictions in Article 12.1 of the Agreement on Agriculture will be strengthened.

Annex B

Framework for Establishing Modalities in Market Access for Non-Agricultural Products

1. This Framework contains the initial elements for future work on modalities by the Negotiating Group on Market Access. Additional negotiations are required to reach agreement on the specifics of some of these elements. These relate to the formula, the issues concerning the treatment of unbound tariffs in indent two of paragraph 5, the flexibilities for developing-country participants, the issue of participation in the sectorial tariff component and the preferences. In order to finalize the modalities, the Negotiating Group is instructed to address these issues expeditiously in a manner consistent with the mandate of paragraph 16 of the Doha Ministerial Declaration and the overall balance therein.

2. We reaffirm that negotiations on market access for non-agricultural products shall aim to reduce or as appropriate eliminate tariffs, including the reduction or elimination of tariff peaks, high tariffs, and

---

tariff escalation, as well as non-tariff barriers, in particular on products of export interest to developing countries. We also reaffirm the importance of special and differential treatment and less than full reciprocity in reduction commitments as integral parts of the modalities.

3. We acknowledge the substantial work undertaken by the Negotiating Group on Market Access and the progress towards achieving an agreement on negotiating modalities. We take note of the constructive dialogue on the Chair's Draft Elements of Modalities (TN/MA/W/35/Rev.1) and confirm our intention to use this document as a reference for the future work of the Negotiating Group. We instruct the Negotiating Group to continue its work, as mandated by paragraph 16 of the Doha Ministerial Declaration with its corresponding references to the relevant provisions of Article XXVIII bis of GATT 1994 and to the provisions cited in paragraph 50 of the Doha Ministerial Declaration, on the basis set out below.

4. We recognize that a formula approach is key to reducing tariffs, and reducing or eliminating tariff peaks, high tariffs, and tariff escalation. We agree that the Negotiating Group should continue its work on a non-linear formula applied on a line-by-line basis which shall take fully into account the special needs and interests of developing and least-developed country participants, including through less than full reciprocity in reduction commitments.

5. We further agree on the following elements regarding the formula:

- product coverage shall be comprehensive without a priori exclusions;
- tariff reductions or elimination shall commence from the bound rates after full implementation of current concessions; however, for unbound tariff lines, the basis for commencing the tariff reductions shall be [two] times the MFN applied rate in the base year;
- the base year for MFN applied tariff rates shall be 2001 (applicable rates on 14 November);
- credit shall be given for autonomous liberalization by developing countries provided that the tariff lines were bound on an MFN basis in the WTO since the conclusion of the Uruguay Round;
- all non-*ad valorem* duties shall be converted to *ad valorem* equivalents on the basis of a methodology to be determined and bound in *ad valorem* terms;
- negotiations shall commence on the basis of the HS96 or HS2002 nomenclature, with the results of the negotiations to be finalized in HS2002 nomenclature;
- the reference period for import data shall be 1999-2001.

6. We furthermore agree that, as an exception, participants with a binding coverage of non-agricultural tariff lines of less than [35] percent would be exempt from making tariff reductions through the formula. Instead, we expect them to bind [100] percent of non-agricultural tariff lines at an average level that does not exceed the overall average of bound tariffs for all developing countries after full implementation of current concessions.

7. We recognize that a sectorial tariff component, aiming at elimination or harmonization is another key element to achieving the objectives of paragraph 16 of the Doha Ministerial Declaration with regard to the reduction or elimination of tariffs, in particular on products of export interest to developing countries. We recognize that participation by all participants will be important to that effect. We therefore instruct the Negotiating Group to pursue its discussions on such a component, with a view to defining product coverage, participation, and adequate provisions of flexibility for developing-country participants.

8. We agree that developing-country participants shall have longer implementation periods for tariff reductions. In addition, they shall be given the following flexibility:

a) applying less than formula cuts to up to [10] percent of the tariff lines provided that the cuts are no less than half the formula cuts and that these tariff lines do not exceed [10] percent of the total value of a Member's imports; or

b) keeping, as an exception, tariff lines unbound, or not applying formula cuts for up to [5] percent of tariff lines provided they do not exceed [5] percent of the total value of a Member's imports.

We furthermore agree that this flexibility could not be used to exclude entire HS Chapters.

9. We agree that least-developed country participants shall not be required to apply the formula nor participate in the sectorial approach, however, as part of their contribution to this round of negotiations, they are expected to substantially increase their level of binding commitments.

10. Furthermore, in recognition of the need to enhance the integration of least-developed countries into the multilateral trading system and support the diversification of their production and export base, we call upon developed-country participants and other participants who so decide, to grant on an autonomous basis duty-free and quota-free market access for non-agricultural products originating from least-developed countries by the year [...].

11. We recognize that newly acceded Members shall have recourse to special provisions for tariff reductions in order to take into account their extensive market access commitments undertaken as part of their accession and that staged tariff reductions are still being implemented in many cases. We instruct the Negotiating Group to further elaborate on such provisions.

12. We agree that pending agreement on core modalities for tariffs, the possibilities of supplementary modalities such as zero-for-zero sector elimination, sectorial harmonization, and request & offer, should be kept open.

13. In addition, we ask developed-country participants and other participants who so decide to consider the elimination of low duties.

14. We recognize that NTBs are an integral and equally important part of these negotiations and instruct participants to intensify their work on NTBs. In particular, we encourage all participants to make notifications on NTBs by 31 October 2004 and to proceed with identification, examination, categorization, and ultimately negotiations on NTBs. We take note that the modalities for addressing NTBs in these negotiations could include request/offer, horizontal, or vertical approaches; and should fully take into account the principle of special and differential treatment for developing and least-developed country participants.

15. We recognize that appropriate studies and capacity building measures shall be an integral part of the modalities to be agreed. We also recognize the work that has already been undertaken in these areas and ask participants to continue to identify such issues to improve participation in the negotiations.

16. We recognize the challenges that may be faced by non-reciprocal preference beneficiary Members and those Members that are at present highly dependent on tariff revenue as a result of these negotiations on non-agricultural products. We instruct the Negotiating Group to take into

consideration, in the course of its work, the particular needs that may arise for the Members concerned.

17. We furthermore encourage the Negotiating Group to work closely with the Committee on Trade and Environment in Special Session with a view to addressing the issue of non-agricultural environmental goods covered in paragraph 31 (iii) of the Doha Ministerial Declaration.

Annex C

Recommendations of the Special Session of the Council for Trade in Services

- (a) Members who have not yet submitted their initial offers must do so as soon as possible.
- (b) A date for the submission of a round of revised offers should be established as soon as feasible.
- (c) With a view to providing effective market access to all Members and in order to ensure a substantive outcome, Members shall strive to ensure a high quality of offers, particularly in sectors and modes of supply of export interest to developing countries, with special attention to be given to least-developed countries.
- (d) Members shall aim to achieve progressively higher levels of liberalization with no a priori exclusion of any service sector or mode of supply and shall give special attention to sectors and modes of supply of export interest to developing countries. Members note the interest of developing countries, as well as other Members, in Mode 4.
- (e) Members must intensify their efforts to conclude the negotiations on rule-making under GATS Articles VI:4, X, XIII and XV in accordance with their respective mandates and deadlines.
- (f) Targeted technical assistance should be provided with a view to enabling developing countries to participate effectively in the negotiations.
- (g) For the purpose of the Sixth Ministerial meeting, the Special Session of the Council for Trade in Services shall review progress in these negotiations and provide a full report to the Trade Negotiations Committee, including possible recommendations.

Annex D

Modalities for Negotiations on Trade Facilitation

1. Negotiations shall aim to clarify and improve relevant aspects of Articles V, VIII and X of the GATT 1994 with a view to further expediting the movement, release and clearance of goods, including goods in transit. Negotiations shall also aim at enhancing technical assistance and support for capacity building in this area. The negotiations shall further aim at provisions for effective cooperation between customs or any other appropriate authorities on trade facilitation and customs compliance issues.

2. The results of the negotiations shall take fully into account the principle of special and differential treatment for developing and least-developed countries. Members recognize that this principle should extend beyond the granting of traditional transition periods for implementing commitments. In particular, the extent and the timing of entering into commitments shall be related to the implementation capacities of developing and least-developed Members. It is further agreed that those Members would not be obliged to undertake investments in infrastructure projects beyond their means.
3. Least-developed country Members will only be required to undertake commitments to the extent consistent with their individual development, financial and trade needs or their administrative and institutional capabilities.
4. As an integral part of the negotiations, Members shall seek to identify their trade facilitation needs and priorities, particularly those of developing and least-developed countries, and shall also address the concerns of developing and least-developed countries related to cost implications of proposed measures.
5. It is recognized that the provision of technical assistance and support for capacity building is vital for developing and least-developed countries to enable them to fully participate in and benefit from the negotiations. Members, in particular developed countries, therefore commit themselves to adequately ensure such support and assistance during the negotiations.
6. Support and assistance should also be provided to help developing and least-developed countries implement the commitments resulting from the negotiations, in accordance with their nature and scope. In this context, it is recognized that negotiations could lead to certain commitments whose implementation would require support for infrastructure development on the part of some Members. In these limited cases, developed-country Members will make every effort to ensure support and assistance directly related to the nature and scope of the commitments in order to allow implementation. It is understood, however, that in cases where required support and assistance for such infrastructure is not forthcoming, and where a developing or least-developed Member continues to lack the necessary capacity, implementation will not be required. While every effort will be made to ensure the necessary support and assistance, it is understood that the commitments by developed countries to provide such support are not open-ended.
7. Members agree to review the effectiveness of the support and assistance provided and its ability to support the implementation of the results of the negotiations.
8. In order to make technical assistance and capacity building more effective and operational and to ensure better coherence, Members shall invite relevant international organizations, including the IMF, OECD, UNCTAD, WCO and the World Bank to undertake a collaborative effort in this regard.
9. Due account shall be taken of the relevant work of the WCO and other relevant international organizations in this area.
10. Paragraphs 45-51 of the Doha Ministerial Declaration shall apply to these negotiations. At its first meeting after the July session of the General Council, the Trade Negotiations Committee shall establish a Negotiating Group on Trade Facilitation and appoint its Chair. The first meeting of the Negotiating Group shall agree on a work plan and schedule of meetings.

Bilag 4

Oversigt over WTO forhandlings- og arbejdsgrupper

Forhandlings- og arbejdsgrupper	Formænd
Generelle råd	Amb. Shotaro OSHIMA (Japan)
Tvistbilæggesystemet	Amb. Amina MOHAMED (Kenya)
Trade Policy Review Body	Amb. Puangrat ASAVAPISIT (Thailand)
Rådet for handel med varer	Amb. Alfredo CHIARADIA (Argentina)
Rådet for handel med serviceydelser	Amb. Peter BRNO (Slovakiet)
TRIPs-rådet	Mr. Joshua LAW (Hong Kong, Kina)
Komiteen for handel og miljø	Amb. Naéla GABR (Egypten)
Komiteen for handel og udvikling	Amb. Trevor CLARKE (Barbados)
Komiteen for handelsbalancerestriktioner	Mr. Giulio TONINI (Italien)
Komiteen for regionale handelsaftaler	Amb. Ronald SABORÍO SOTO (Costa Rica)
Komiteen for budget, finansiering og administration	Amb. Henrik Rée IVERSEN (Danmark)
Arbejdsgruppe for handel og teknologioverførsel	Amb. Jaynarain MEETOO (Mauritius)
Arbejdsgruppe for handel, gæld og finansiering	Amb. Péter BALÁS (Ungarn)

Grupper og komiteer under handelsforhandlingskomiteen

Grupper og komiteer	Formænd
Forhandlingsgruppe for markedsadgang	Amb. Stefán JÓHANNESON (Island)
Forhandlingsgruppe for regler	Amb. Eduardo PÉREZ MOTTA (Mexico)
Særlig samling under rådet for handel med tjenesteydelser	Amb. Alejandro JARA (Chile)
Særlig samling under rådet for TRIPS	Amb. Manzoor AHMAD (Pakistan)
Særlig samling under rådet for tvistbilæggesystemet	Amb. David SPENCER (Australien)
Særlig samling under komiteen for landbrug	Amb. Tim GROSER (New Zealand)
Særlig samling under komiteen for handel og miljø	Amb. Toufiq ALI (Bangladesh)
Særlig samling under komiteen for handel og udvikling	Mr. Faizel ISMAIL (Sydafrika)

Bilag 5 WTO-medlemmer og ansøgerlande

WTO-medlemmer (148 lande) pr. 17. november 2004

Land	Medlem siden	Land	Medlem siden
Albanien	8. september 2000	Dominica	1. januar 1995
Angola	23. november 1996	Dominikanske Republik	9. marts 1995
Antigua og Barbuda	1. januar 1995	Ecuador	21. januar 1996
Armenien	5. februar 2003	El Salvador	7. maj 1995
Argentina	1. januar 1995	Elfenbenskysten	1. januar 1995
Australien	1. januar 1995	Estland	13. november 1999
Bahrain	1. januar 1995	Europæiske Fællesskab	1. januar 1995
Bangladesh	1. januar 1995	Fiji	14. januar 1996
Barbados	1. januar 1995	Filippinerne	1. januar 1995
Belgien	1. januar 1995	Finland	1. januar 1995
Belize	1. januar 1995	Forenede Kongerige	1. januar 1995
Benin	22. februar 1996	Frankrig	1. januar 1995
Bolivia	12. september 1995	Gabon	1. januar 1995
Botswana	31. maj 1995	Gambia	23. oktober 1996
Brasilien	1. januar 1995	Georgien	14. juni 2000
Brunei Darussalam	1. januar 1995	Ghana	1. januar 1995
Burkina Faso	3. juni 1995	Grenada	22. februar 1996
Bulgarien	1. december 1996	Grækenland	1. januar 1995
Burundi	23. juli 1995	Guatemala	21. juli 1995
Cambodia	13. oktober 2004	Guinea	25. oktober 1995
Cameroon	13. december 1995	Guinea Bissau	31. maj 1995
Canada	1. januar 1995	Guyana	1. januar 1995
Central Afrikanske Republik	31. maj 1995	Haiti	30. januar 1996
Chad	19. oktober 1996	Honduras	1. januar 1995
Chile	1. januar 1995	Hong Kong, Kina	1. januar 1995
Colombia	30. april 1995	Indien	1. januar 1995
Congo	27. marts 1997	Indonesien	1. januar 1995
Costa Rica	1. januar 1995	Irland	1. januar 1995
Cuba	20. april 1995	Island	1. januar 1995
Cypern	30. juli 1995	Israel	21. april 1995
Demokratiske Republikken Congo	1. januar 1997	Italien	1. januar 1995
Danmark	1. januar 1995	Jamaica	9. marts 1995
Djibouti	31. maj 1995	Japan	1. januar 1995
Kuwait	1. januar 1995	Letland	10. februar 1999
Lesotho	31. maj 1995	Liechtenstein	1. september 1995
Jordan	11. april 2000	Pakistan	1. januar 1995
Kenya	1. januar 1995	Panama	6. september 1997
Kina	11. december 2001	Papua New Guinea	9. juni 1996
Kinesisk Taipei	1. januar 2002	Paraguay	1. januar 1995
Koreanske Republik	1. januar 1995	Peru	1. januar 1995
Kroatien	30. november 2000	Polen	1. juli 1995
Kirgisistan	20. december 1998	Qatar	13. januar 1996

Land	Medlem siden	Land	Medlem siden
Luxembourg	1. januar 1995	Rumænien	1. januar 1995
Litauen	31. maj 2001	Rwanda	22. maj 1996
Macao, Kina	1. januar 1995	Saint Kitts & Nevis	21. februar 1996
Madagaskar	17. november 1995	Saint Lucia	1. januar 1995
Makedonien, den tidligere jugoslaviske republik (FYROM)	4. april 2003	Saint Vincent & Grenadinerne	1. januar 1995
Mauritius	1. januar 1995	Salomon-øerne	26. juli 1996
Malawi	31. maj 1995	Schweiz	1. juli 1995
Malaysia	1. januar 1995	Senegal	1. januar 1995
Maldiverne	31. maj 1995	Sierra Leone	23. juli 1995
Mali	31. maj 1995	Singapore	1. januar 1995
Malta	1. januar 1995	Slovakiet	1. januar 1995
Mauritania	31. maj 1995	Slovenien	30. juli 1995
Moldova	26. juli 2001	Spanien	1. januar 1995
Mongoliet	29. januar 1997	Sri Lanka	1. januar 1995
Morocco	1. januar 1995	Surinam	1. januar 1995
Mozambique	26. august 1995	Sverige	1. januar 1995
Myanmar	1. januar 1995	Swaziland	1. januar 1995
Mexico	1. januar 1995	Sydafrika	1. januar 1995
Namibia	1. januar 1995	Tanzania	1. januar 1995
Nederlandene - For kongeriget i Europa og Nederlandenes Antiller	1. januar 1995	Thailand	1. januar 1995
Nepal	23. april 2004	Tjekkiet	1. januar 1995
New Zealand	1. januar 1995	Togo	31. maj 1995
Niger	13. december 1996	Trinidad og Tobago	1. marts 1995
Nigeria	1. januar 1995	Tunesien	29. marts 1995
Nicaragua	3. september 1995	Tyrkiet	26. marts 1995
Norge	1. januar 1995	Tyskland	1. januar 1995
Niger	13. december 1996	Uganda	1. januar 1995
Nigeria	1. januar 1995	Ungarn	1. januar 1995
Portugal	1. januar 1995		

Ansøgere for hvilke der er etableret WTO-arbejdsgrupper om optagelse (25)

Algeriet	Saudi Arabien
Andorra	Samoa
Azerbajdjan	Serbien og Montenegro
Bahamas	Seychellerne
Bhutan	Sudan
Bosnien-Herzegovina	Tadjikistan
Cap Verde	Tonga
Etiopien	Ukraine
Hviderusland	Uzbekistan
Kazakstan	Vanuatu
Laos	Vietnam
Libanon	Yemen
Rusland	

Ansøgere, hvis ansøgning er accepteret af WTO's Generelle Råd, men hvor arbejdsgruppe endnu ikke er nedsat (1)

Libyen

Lande, hvis ansøgning endnu ikke er accepteret af WTO's Generelle Råd (4)

Iran	Syrien
Irak	Afghanistan

Lande med observatørstatus (3)

Ækvatorial Guinea	Vatikanet
Sao Tomé & Príncipe	

Bilag 6

Beach Club samarbejdet

Beach Club-kredsens funktioner

Beach Club-kredsen har til opgave at afdække interesser vedrørende holdninger om den nye forhandlingsrunde. Den har alene en rådgivende funktion, men vil i realiteten på et tidligt tidspunkt give en klar indikation af, hvilke politiske interesser der knytter sig til et konkret politisk spørgsmål.

Beach Club Generel Kreds

Beach Club arbejdsgrupper

- Landbrug
- Tjenesteydelser (ekskl. søfart)
- Søfart
- TRIPs
- Handel og investering (inkl. TRIMs)
- Handel og konkurrence
- TBT (tekniske handelshindringer)
- SPS (Sanitære- og plantesundhedsstandarder)
- Offentlige indkøb
- Varehandel
- Elektronisk handel
- Tekstiler
- Handel og miljø
- Handel og udvikling (inkl. mindst udviklede lande)
- Handel og arbejdstagerrettigheder
- Organisatoriske spørgsmål

Medlemmer af Beach Club samarbejdet

- Beskæftigelsesministeriet
- Finansministeriet
- Indenrigs- og Sundhedsministeriet
- Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration
- Justitsministeriet
- Kulturministeriet
- Miljøministeriet
- Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
- Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
- Skatteministeriet
- Socialministeriet
- Statsministeriet
- Trafikministeriet
- Undervisningsministeriet
- Økonomi- og Erhvervsministeriet
- PAR-F.R.I. Rådet
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
- Arbejderbevægelsens Internationale Forum
- ATTAC
- Brancheforeningen for Informationsteknologi
- Danmarks Fiskeriforening
- Danmarks Nationalbank
- Danmarks Naturfredningsforening
- Danmarks Rederiforening
- Dansk Handel og Service
- Dansk Industri
- Dansk Kunstnerråd
- Dansk Musiker Forbund
- Dansk Navigatorforening
- Dansk Postforbund
- Dansk Tekstil og Beklædning
- Dansk Ungdoms Fællesråd
- Danske Slagterier
- Entreprenørforeningen
- HTS - Handel, Transport og Serviceerhvervene
- Håndværksrådet
- Ibis
- ICC
- Kommunale Kartel
- Konkurrencestyrelsen
- Kvindernes Ulandsudvalg
- Landbrugsrådet
- LO
- Lægemiddelindustrien
- Max Havelaar Fonden
- Mellemfolkeligt Samvirke
- Miljøstyrelsen
- Erhvervs- og Byggestyrelsen
- ETU (Erhvervenes Transport Udvalg)
- Finanstilsynet
- Folkekirkens Nødhjælp
- Forbrugerrådet
- FTF
- Færøernes Landsstyre
- Grønlands Hjemmestyre
- HK
- Nepenthes
- Nord/Syd Koalitionen
- Patent- og Varemærkestyrelsen
- Rektorkollegiets Sekretariat
- SID Industrigruppen
- Skov- og Naturstyrelsen
- Søfartsstyrelsen
- Udenrigsministeriet
- WWF Verdensnaturfonden
- Økologiske Råd og Selskab
- 92-Gruppen

Appendiks

Oversigt over panelsager ved WTO med Danmark/EU (EF) som part

Appendiks I:

Sager anlagt af EU

- -WT/DS155, 287, 193, 149, 150, 279, 304, 273, 108, 136, 160, 176, 186, 200, 212, 217, 262, 294, 317, 320

Appendiks II:

Sager anlagt imod EU

- -WT/DS263, 265, 290, 266, 269, 219, 141, 246, 313, 299, 301, 307, 242, 283, 286, 174, 26, 48, 260, 291, 292, 293, 316

Appendiks III:

Sager med EU som tredje part

- -WT/DS238, 270, 271, 276, 302, 305, 306, 245, 232, 204, 295, 308, 188, 201, 261, 285, 268, 239, 250, 267, 236, 257, 264, 277, 206, 162, 184, 296, 281, 282, 275

Sager anlagt af EU

Referencenummer og titel	Anlagt imod
WT/DS155 - Measures on the export of bovine hides and the import of finished leather	Argentina
WT/DS121 - Safeguard measures on footwear	Argentina
WT/DS189 - Definitive anti-dumping measures on imports of ceramic floor tiles from Italy	Argentina
WT/DS287 - SPS measures	Australia
WT/DS321 - Continued Suspension of Obligations in the EC-Hormones Dispute.	Canada
WT/DS142 - Certain measures affecting the automotive industry	Canada
WT/DS114 - Patent protection of pharmaceutical product	Canada
WT/DS193 - Measures affecting the transit and importation of swordfish.	Chile
WT/DS87 - Taxes on alcoholic beverages.	Chile
WT/DS279 - Import restrictions maintained under the export and import policy 2002-2007	India
WT/DS304 - Anti-dumping measures on imports of certain products from the EC and/or Member States	India
WT/DS150 - Measures affecting customs duties	India
WT/DS149 - Import restrictions.	India
WT/DS146 - Measures affecting the automotive sector	India
WT/DS273 - Measures affecting trade in commercial vessels	Korea, Republic Of
WT/DS98 - Definitive safeguard measures on imports of certain dairy products	Korea, Republic Of
WT/DS75 - Taxes on alcoholic beverages	Korea, Republic Of
WT/DS314 - Provisional Countervailing Measures on Olive Oil from the European Communities	Mexico
WT/DS166 - Definitive safeguard measures on imports of wheat gluten from EC	United States
WT/DS165 - Import measures on certain products from the EC	United States
WT/DS152 - Sections 301-310 of the Trade Act of 1974	United States
WT/DS138 - Imposition of countervailing duties on certain hot-rolled lead and bismuth carbon steel products originating in the UK	United States
WT/DS213 - Countervailing duties on certain corrosion-resistant carbon steel flat products from Germany	United States
WT/DS212 - Countervailing measures concerning certain products from the EC	United States
WT/DS200 - Section 306 of the Trade Act of 1974 and amendments thereto ("carousel")	United States
WT/DS186 - Section 337 of the Tariff Act of 1930 and amendments thereto	United States
WT/DS176 - Section 211 Omnibus Appropriations Act	United States
WT/DS160 - Section 110(5) of US Copyright Act	United States
WT/DS136 - Anti-dumping Act of 1916	United States
WT/DS108 - Tax treatment for "Foreign Sales Corporations"	United States
WT/DS319 - Section 776 of the Tariff Act of 1930	United States
WT/DS294 - Laws, regulations and methodology for calculating dumping margins ('zeroing')	United States
WT/DS262 - Anti-dumping and countervailing measures on certain steel products	United States
WT/DS248 - Definitive safeguard measures on imports of certain steel products	United States
WT/DS217 - Continued dumping and subsidy offset Act of 2000	United States
WT/DS317 - Measures Affecting Trade in Large Civil Aircraft	United States
WT/DS320 - Continued Suspension of Obligations in the EC-Hormones Dispute	United States

Sager anlagt imod EU

Referencenummer og titel	Anlagt af
WT/DS263 - Measures affecting imports of wine	Argentina
WT/DS293 - Measures affecting the approval and marketing of biotech products (GMOs)	Argentina
WT/DS290 - Protection of trademarks and geographical indications for agricultural products and foodstuffs	Australia
WT/DS265 - Export subsidies on sugar	Australia
WT/DS269 - Customs classification of frozen boneless chicken cuts	Brazil
WT/DS219 - Anti-dumping duties on malleable cast iron tube or pipe fittings from Brazil	Brazil
WT/DS266 - Export subsidies on sugar	Brazil
WT/DS48 - Measures affecting livestock and meat (Hormones)	Canada
WT/DS135 - Measures affecting the prohibition of asbestos and asbestos products	Canada
WT/DS292 - Measures affecting the approval and marketing of biotech products (GMOs)	Canada
WT/DS27 - Import regime for bananas	Ecuador
WT/DS27 - Import regime for bananas	Guatemala
WT/DS27 - Import regime for bananas	Honduras
WT/DS141 - Anti-dumping duties on imports of cotton-type bed-linen from India	India
WT/DS313 - Anti-dumping duties on certain flat rolled iron or non-alloy steel products	India
WT/DS246 - Conditions for the granting of tariff preferences to developing countries	India
WT/DS299 - Countervailing measures on dynamic random access memory chips (DRAMs)	Korea, Republic Of
WT/DS301 - Measures affecting trade in commercial vessels	Korea, Republic Of
WT/DS307 - Aid for commercial vessels	Korea, Republic Of
WT/DS27 - Import regime for bananas	Mexico
WT/DS231 - Trade description of sardines	Peru
WT/DS242 - Certain measures under the EC's scheme of generalized system of preference (GSP)	Thailand
WT/DS286 - Customs classification of frozen boneless chicken cuts	Thailand
WT/DS283 - Export subsidies on sugar	Thailand
WT/DS316 - Measures Affecting Trade in Large Civil Aircraft	United States
WT/DS26 - Measures affecting meat and meat products (Hormones)	United States
WT/DS291 - Measures affecting the approval and marketing of biotech products (GMOs)	United States
WT/DS315 - European Communities - Selected Customs Matters	United States
WT/DS223 - Tariff-rate quota on corn gluten feed from the United States	United States
WT/DS27 - Import regime for bananas	United States
WT/DS260 - Provisional safeguards measures on imports of certain steel products	United States
WT/DS174 - Protection of trademarks and geographical indications for agricultural products and foodstuffs	United States

EU som tredjepart

Referencenummer og titel	Anlagt imod
WT/DS285 - Measures affecting the cross-border supply of gambling and betting services	Antigua And Barbuda
WT/DS268 - Sunset review of AD measures on oil country tubular goods	Argentina
WT/DS207 - Price band system and safeguard measures relating to certain agricultural products	Argentina
WT/DS306 - Anti-dumping measure on batteries from Bangladesh	Bangladesh
WT/DS239 - Anti-dumping duties on silicon metal from Brazil	Brazil
WT/DS241 - Anti-dumping duties on poultry from Brazil	Brazil
WT/DS267 - Subsidies on upland cotton	Brazil
WT/DS250 - Equalizing excise tax imposed by Florida on processed orange and grapefruit products	Brazil
WT/DS236 - Determination of countervailing duties on certain softwood lumber	Canada
WT/DS264 - Anti-dumping - Final dumping determination on softwood lumber	Canada
WT/DS277 - Investigation of the international trade commission in softwood lumber	Canada
WT/DS257 - Final countervailing duty determination with respect to certain softwood lumber	Canada
WT/DS232 - Measures affecting the import of matches	Chile
WT/DS238 - Definitive safeguard measures on imports of preserved peaches	Chile
WT/DS261 - Tax treatment on certain products	Chile
WT/DS188 - Measures affecting imports from Honduras and Colombia	Colombia
WT/DS201 - Measures affecting imports from Honduras and Colombia (II)	Honduras
WT/DS302 - Measures affecting the importation and internal sale of cigarettes	Honduras
WT/DS206 - Anti-dumping and countervailing measures on steel plate from India	India
WT/DS243 - Rules of origin for textiles and apparel products	India
WT/DS162 - Anti-dumping Act of 1916	Japan
WT/DS184 - Anti-dumping measures on certain hot-rolled steel products from Japan	Japan
WT/DS244 - Sunset review of AD duties on corrosion-resistant carbon steel flat products	Japan
WT/DS296 - CV duty investigation on DRAMS.	Korea, Republic Of
WT/DS281 - Anti-dumping measures on cement	Mexico
WT/DS282 - Anti-dumping measures on oil country tubular goods	Mexico
WT/DS270 - Certain measures affecting the importation of fresh fruit and vegetables	Philippines
WT/DS271 - Certain measures affecting the importation of fresh pineapple	Philippines
WT/DS211 - Definitive anti-dumping measures on steel rebar from Turkey	Turkey
WT/DS175 - Measures affecting trade and investment in the motor vehicle sector	United States
WT/DS305 - Measures affecting imports of textile and apparel products	United States
WT/DS309 - Value-added tax on integrated circuits	United States
WT/DS295 - Definitive AD measures on beef and rice.	United States
WT/DS276 - Measures relating to exports of wheat and treatment of imported grain	United States
WT/DS308 - Tax measures on soft drinks and other beverages	United States
WT/DS275 - Import licensing measures on certain agricultural products	United States
WT/DS204 - Measures affecting telecommunication services	United States
WT/DS245 - Measures affecting the importation of apples	United States

Referencenummer og titel	Anlagt imod
WT/DS238 – Definitive safeguard measures on imports of preserved peaches	Argentina
WT/DS241 - Anti-dumping duties on poultry from Brazil	Argentina
WT/DS270 - Certain measures affecting the importation of fresh fruit and vegetables	Australia
WT/DS271 - Certain measures affecting the importation of fresh pineapple	Australia
WT/DS276 - Measures relating to exports of wheat and treatment of imported grain	Canada
WT/DS207 - Price band system and safeguard measures relating to certain agricultural products	Chile
WT/DS309 - Value-added tax on integrated circuits	China
WT/DS302 - Measures affecting the importation and internal sale of cigarettes	Dominican Republic
WT/DS305 - Measures affecting imports of textile and apparel products	Egypt
WT/DS211 – Definitive anti-dumping measures on steel rebar from Turkey	Egypt
WT/DS175 - Measures affecting trade and investment in the motor vehicle sector	India
WT/DS306 - Anti-dumping measure on batteries from Bangladesh	India
WT/DS245 - Measures affecting the importation of apples	Japan
WT/DS232 - Measures affecting the import of matches	Mexico
WT/DS204 - Measures affecting telecommunication services	Mexico
WT/DS308 - Tax measures on soft drinks and other beverages	Mexico
WT/DS295 - Definitive AD measures on beef and rice.	Mexico
WT/DS188 - Measures affecting imports from Honduras and Colombia	Nicaragua
WT/DS201 - Measures affecting imports from Honduras and Colombia (II)	Nicaragua
WT/DS285 - Measures affecting the cross-border supply of gambling and betting services	United States
WT/DS257 - Final countervailing duty determination with respect to certain softwood lumber	United States
WT/DS206 - Anti-dumping and countervailing measures on steel plate from India	United States
WT/DS277 - Investigation of the international trade commission in softwood lumber	United States
WT/DS296 - CV duty investigation on DRAMS.	United States
WT/DS282 - Anti-dumping measures on oil country tubular goods	United States
WT/DS281 - Anti-dumping measures on cement	United States
WT/DS244 - Sunset review of AD duties on corrosion-resistant carbon steel flat products	United States
WT/DS184 - Anti-dumping measures on certain hot-rolled steel products from Japan	United States
WT/DS162 - Anti-dumping Act of 1916	United States
WT/DS243 - Rules of origin for textiles and apparel products	United States
WT/DS264 - Anti-dumping - Final dumping determination on softwood lumber	United States
WT/DS236 - Determination of countervailing duties on certain softwood lumber	United States
WT/DS268 - Sunset review of AD measures on oil country tubular goods	United States
WT/DS239 - Anti-dumping duties on silicon metal from Brazil	United States
WT/DS267 - Subsidies on upland cotton	United States
WT/DS250 – Equalizing excise tax imposed by Florida on processed orange and grapefruit products	United States
WT/DS261 - Tax treatment on certain products	Uruguay
WT/DS275 - Import licensing measures on certain agricultural products	Venezuela

Læs mere om WTO-forhandlingerne

På Udenrigsministeriets særlige hjemmeside om WTO og Doha-Runden "www.wto-runden.dk" findes blandt andet en gennemgang af status i forhandlingerne, nyheder samt baggrundsmateriale. Siden kan også findes via Udenrigsministeriets hjemmeside "www.um.dk" under handelspolitik eller via Danmarks Eksportråds hjemmeside "www.eksportraadet.dk".

DANMARKS EKSPORTRÅD

UDENRIGSMINISTERIET

Asiatisk Plads 2
1448 København K
Tlf 33 92 05 00 • 33 92 00 00
Fax 32 54 05 33
Email um@um.dk
www.eksportraadet.dk